

А нафтопровід де?

НАБУ розслідує обставини передачі нафтопроводу з Росії під контроль оточення Віктора Медведчука

» стор. 5

«Скарби» для атовця

Від колишнього воїна вимагають повернути державі ділянку, виділену йому помилково законно

» стор. 3

Вертихвіст та інші звіролюди

Трансформація Франкової казки «Лис Микита» через 130 літ у Львівській опері

» стор. 13

Україна молода

Середа, 26 лютого 2020 року

№ 22 (5624)

4 820094 140026 ^

Учора
шні курси
НБУ:
1 \$ = 24,499 грн
1 € = 26,510 грн
1 рос. руб. = 0,374 грн

Кашель, криза, крах?

Спалах коронавірусу не вщухає, і тому ризик світової економічної кризи зростає із кожним днем, Україна внаслідок такого сценарію постраждає насамперед

» стор. 6

Якщо коронавірус таки призведе до класичної економічної кризи, то з нашою країною дуже швидко розпрощаються нечисленні західні інвестори. До кращих часів...

Фото з сайта ua.news.

«У нас є певна особа на прізвище Сиса. Цього лісоруба чорного знає вся Україна. Його вже знає навіть президент. Вирубка лісу на Харківщині асоціюється саме з цим прізвищем. Його ловлять правоохоронці, його беруть під варту, після чого звільняють. Потім відсторонюють від посади, але Сиса продовжує працювати й рубати наш ліс».

Олексій Кучер

голова Харківської облдержадміністрації

■ ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

На запах червоної Москви

Українські заробітчани полюбляють Польщу, Чехію та... Росію

Тарас ЗДОРОВИЛО

Проблема трудових мігрантів в Україні чи не най-критичнішою стала в останній місяці, коли наші співвітчизники потроїли свої зусилля у пошуках країни долі за кордоном. І хоч, з одного боку, вони «підживлюють» грошовими переказами не тільки свої сім'ї, а й економіку країни в цілому (наразі їх приватні перекази становлять більш ніж 7% ВВП України), проте хто буде працювати найближчими роками вдома — питання риторичне. І замислитися про це має Зевлада, створюючи сприятливі умови для розвитку економіки.

Найбільше українських заробітчан перебувають у Польщі, Чехії та... Росії (видно, багатьох наших співгромадян не бентежить, що вони працюють на окупанта). Згідно з даними за минулій рік, загальний обсяг переказів із Поль-

щі в Україну становив понад 4 млрд доларів (різниця в сумах за 2018-й і 2019 роки втрічі менша, ніж раніше).

Щодо Чехії, то тут, навпаки, фінансові надходження з цієї країни зросли дуже помітно. І хоч до Польщі її ще далеко, але зараз звідти за один квартал в Україну переказують такі суми, як, приміром, 2015-го — за весь рік. Особливо помітно суми переказів із Чехії почали збільшуватися з середини 2017 року (минулоріч обсяг валютних надходжень із цієї країни в Україну вперше перевищив 1 млрд доларів).

Третє місце за кількістю грошових переказів в Україну зараз посідає Росія, хоча на цьому напрямку спостерігається тенденція до зниження надходжень, що не може не радувати. Наприклад, якщо ще 2015 року з РФ українці отримували більше грошей, аніж навіть із Польщі, то тепер — при-

близно стільки ж, скільки з Чехії, тобто близько 1 млрд доларів на рік.

Успішно освоюють українці «поля», де можна заробити копійчину, й в інших країнах. Наприклад, наші співгromадяни стали найбільшою групою серед заробітчан у далекій Фінляндії.

І щодо «держави у смартфоні». Днями міністр Кабінету Міністрів Дмитро Дубілет «позагравав» у соцмережах із нашими заробітчанами, розпитуючи про те, що... уряд може зробити для них. «Напишіть, будь ласка, в коментарях, з якими складнощами стикається ваші трудові мігранти? Що має виправити держава, щоб вони почували себе комфортніше? Дякую!» — написав «турботливий» чиновник. Сподіваємося, відповіді він із цікавістю прочитав і дізнався для себе багато нового. От тільки що далі?

■ НА ФРОНТИ

Весна іде, весні — дорогу

Контрольні пункти в'їзу-виїзу в зоні проведення ООС із 1 березня переходят на новий графік роботи

Леонід ШКІЛІНДЕЙ

Минулі дні збройні формування Російської Федерації та їхні поспілаки п'ять разів порушили режим припинення вогню. Противник обстріляв наші позиції із заборонених Мінськими домовленостями мінометів калібрі 10 мін із мінометом калібрі 82 мм, а також вів вогонь із ручного протитанкового гранатомета, велико-каліберного кулемета та стрілецької зброї.

На Луганщині, де за ситуацію несе відповідальність оперативно-тактичне угруповання «Північ», противник здійснив два обстріли наших позицій, а саме: поруч із Новотошківським із міномета калібрі 120 мм було випущено 10 мін; на околицях населеного пункту Шуми окупанти гатили з 82-міліметрового міномета, ручного протитанкового гранатомета та велико-каліберного кулемета та стрілецької зброї; неподалік Пісків

— з автоматичного станкового гранатомета та стрілецької зброї. Біля Талаківки ворог випустив 10 мін із мінометом калібрі 82 мм, а також вів вогонь із ручного протитанкового гранатомета, велико-каліберного кулемета та стрілецької зброї.

Із початком цієї доби російські окупанті війська з 82-міліметрового міномета випустили п'ять мін по захисниках Талаківки. За поточну добу втрат немає. Слід зазначити, що всі КПВВ у районі проведення ООС із 1 березня переходят на весняний графік роботи. Згідно з розпорядженням командувача Об'єднаних сил, контрольно-перевірочні заходи та пропуск осіб і транспортних засобів через лінію розмежування здійснюються щодня з 07.00 до 18.30. Командування об'єднаних сил просить громадян врахувати цю інформацію при плануванні своїх поїздок.

■ РЕЗОНАНСНА СПРАВА

Чорні справи лісоруба

Державна екологічна інспекція офіційно підтвердила факт незаконного знищення дерев у Гутянському лісгоспі, директор якого вже кілька місяців поспіль вдало уникає правосуддя

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харківська область

На території скандалізованого ДП «Гутянське лісове господарство», яке донедавна очолював Віктор Сиса, було незаконно вирубано дерев на суму 7 мільйонів гривень. Таку інформацію розповісила пресслужба ГУ Державної екологічної інспекції в Харківській області після проведеного перевірки. «Неважаючи на складні погодні умови, під час яких здійснювався захід, і повільне надання з боку окремих посадових осіб лісгоспу та Харківського обласного управління лісового та мисливського господарства необхідних документів, інспектори встановили низку порушень під час планування та використання лісових ресурсів», — ідеться в повідомленні.

Усі дані інспектори направили до обласної прокуратури, але це не означає, що порушники екологічного законодавства не вдовзі понесуть кримінальну відповідальність. Причина історія звільнення з посади директора Гутянського лісгоспу Віктора Сиси не дає серйозного приводу для оптимізму. Як «УМ» уже повідомляла, вперше прізвище проблемного лісника пролунало ще влітку минулого року на нараді, яку

проводив Володимир Зеленський. Утім авторитету президента на той час забракло для того, аби у господарстві провели бодай формальну перевірку, тому реліктові дуби й далі нищилися з нечуюною швидкістю.

Заарештували пана Сису лише у листопаді, але не за ліс, а за хабар, який той намагався дати співробітнику НАБУ. «Він пропонував детективу 100 тисяч доларів, але приніс 110 тисяч, — розповів на пресконференції директор цього відомства Артем Ситник. — А потім, коли детектив під запис набрав його і запитав: «Чому 110 тисяч?», той відповів, що переплатив пакети. Цей Сиса взагалі цікавий персонаж».

Просидів лісник під вартою недовго, бо швидко звільнився, сплативши 5 мільйонів гривень застави. Його відпустили під домашній арешт, одягнувши електронний браслет, але той почав скаржитися, що пристрій розтирає йому хвору на псоріаз шкіру. Зрештою Сиса опинився не лише на волі, а й вийшов на роботу, продовживши незаконні вирубки. У підсумку його невгамованість стала шкодити репутації голови ХОДА Олексія Кучера, якому громадськість постійно закидала «фактор чорного лісоруба». Нерви в очільника області остаточно здали під час

Через незаконну вирубку ліс помітно «лісіє».

селекторної наради з Кабміном, де він офіційно попросив нового голову Держагентства лісових ресурсів Андрія Заблоцького звільнити регіон від цього діяча. Мовляв, самі не справляємося. «У нас є певна особа на прізвище Сиса, — сказав він. — Цього лісоруба (я беру на себе таку відповідальність) чорного й такого, що незаконно вирубує ліс, знає вся Україна. Його вже знає навіть президент. Вирубка лісу на Харківщині асоціюється саме з цим прізвищем. Сиса працює до сьогоднішнього дня. Його ловлять правоохоронці, його беруть під варту, після чого звільняють. Потім відсторонюють від посади, але Сиса продовжує працювати й рубати наш ліс. Тому в мене таке конкретне пряме питання: зробіть бодай щось, аби його притрати. Що від мене вимагається — повідомте. Я надам вам всю інформацію».

«Чорний лісоруб» Віктор Сиса, якого «знає навіть президент».

Після цього крику душі директора лісгоспу таки звільнili з посади і навіть знайшли прямі докази злочинів, що були сконені у його господарстві. А от чи буде Віктор Сиса покараний — наразі невідомо. Вітчизняна система правосуддя жодних гарантій не дає.

■ ОТАКОІ!

«Скарби» для атовця

Від колишнього воїна вимагають повернути державі ділянку, виділену йому начебто законно

Світлана МИЧКО

Тернопільська область

Прикий казус із земельною ділянкою для учасника АТО стався на Тернопільщині, в селі Мильне Зборівського району. 45-річний житель села Роман Гуменюк упродовж 2015-16 років захищав Україну на сході, у складі 28-ї окремої механізованої бригади. Коли повернувся, то, згідно з законодавством, звернувся до місцевої влади, щоб виділила землю для ведення особистого сільського господарства, яку незабаром і

отримав. Здавалося б, усе було оформлено, як належить, всі необхідні документи отримано, тож хвилюватася нема чого. Відтак чоловік уже вирішив поки що віддати отриману землю в оренду фермеру, як раптом йому повідомили, що ділянку... треба повернути назад державі!

Як виявилось, Роману Гуменюку помилково передали у власність частину території, на якій розташовані цінна археологічна пам'ятка та могильник римського періоду. Тож правоохоронці тепер позиваються в інтересах держави до обласного уп-

равління Держгеокадастру та до самого ветерана. «Всупереч закону особі передано у власність два гектари землі вартістю більш ніж 112 мільйонів гривень, на якій розташовані археологічна пам'ятка і могильник», — прокоментував ситуацію прокурор області Петро Бойко.

Як могло таке статися, наразі розбираються компетентні особи з різних інстанцій. Утім можна не сумніватися, що причина — у нескоординованості дій цілої низки організацій, які відповідають у нас за земельні питання. На щастя, Роман Гуменюк не встиг вклсти в цю землю якісь кошти, приміром засадити її чи розпочати будівництво. Тепер він готується до судового засідання і сподівається, що якщо порушення тих, хто виділяв ділянку, буде доведено, то йому виділить землю в іншому місці. Щоправда, і всі документи доведеться виготовляти по-новому, тож чоловік має намір вимагати компенсацію. ■

■ АЛЬТЕРНАТИВА

Крохмаль животворящий

Українські виробники тестують біорозчинні пакети

Тарас ЗДОРОВИЛО

Забруднення довкілля наразі для людства є питанням номер один, адже фактично йдеться про виживання homo sapiens. І пластик у градації «вортогів» екології займає одне з чільних місць, адже в природному середовищі поліетилен розкладається понад 200 років, а пластик — майже 450 років. Наразі одна четверта частина земельян живе в умовах повної або часткової заборони на поліетиленові пакети. Це поки що найдієвіший спосіб боротьби з відходами, які переповнюють звалища, душать річки та озера, забруднюють океани і вбивають тварин.

Не вигадуючи велосипед, українські підприємці пішли вже протореним у світі шляхом, запропонувавши використовувати альтернативу поліетиленовим пакетам: Дніпровський «Новіс» — перший в Україні завод, який розробив і сертифікував за-

міжнародними стандартами пакети, що розчиняються за... 90 днів!

Директор заводу Андрій Береза зізнається, що ідея біорозчинні пакетів вони запозичили три роки тому на виставці в Німеччині, де демонстрували пакети з картопляного крохмалю, щоправда, для їх розчинення знадобився промисловий компостер. «Усі ми викидаємо сміття рідко замислюємося, що, складаючи залишки їжі у пластиковий пакет, ми їх консервуємо на століття», — каже Андрій Береза. Тому команда заводу розробила пакети, які, за словами директора, є на 100% біорозчинними та компостуються в домашніх умовах. Вони розпадаються на біологічні речовини й надалі можуть використовуватися як добрива.

Робота над виготовленням пакетів стартувала три роки тому на базі заводу «Новіс»: команда розробників придбала сировину, зробила зразок і відправила

«Пакетна» пропозиція.
Фото з сайта rethink.com.ua.

до Бельгії на сертифікацію. Перш за все продукцію перевірили на відповідність стандартам біорозчинних пакетів. Через велику чергу на сертифікацію процедура зайняла близько шести місяців.

У жовтні минулого року завод «Новіс» отримав сертифікат OK compost HOME, відповідно до якого виготовлені пакети товщиною до 21 мікрона можуть розкладатися в домашніх умовах, а до 100 мікронів — в індустриальних компостерах. Кілька мереж в Україні вже тестиють крохмальні пакети, а придбати їх можна на офіційному сайті заводу.

Додамо, що чимало країн забороняють поліетиленові пакети в торговельних мережах і точках продажу — країни переходять на папір і біорозчин-

ні пакети, тому в Європі наразі йде суцільна сертифікація продукції. Наприклад, у Данії введено податок на безоплатну роздачу поліетиленових пакетів ще у 1994 році, у результаті такого нововведення попит на поліетилен у країні знизився на 90%. А ось в Ірландії та Шотландії з 2002 року ввели 15-центрівий податок на купівлю кожного пластикового пакета: за ці кошти фінансують роботи з утилізації та переробки відходів.

До речі, в Україні законопроект, який забороняє виробництво, імпорт і розповсюдження одноразових пластикових пакетів, об'ємом менше 20 літрів і товщиною менше 0,025 мм, було розроблено ще у 2012 році, але цей благородний почин так і «заглух». ■

такими галузями, як «Продажі», «Виробництво», «Управління малим бізнесом», «Управління закупівлями», «Транспорт», «Логістика», «Фінанси». Водночас ТОП-5 найбільш затребуваних спеціалізацій із резюме пошукачів-жінок виглядає таким чином: «Продажі», «Маркетинг, Реклама, PR», «Управління малим бізнесом», «Управління закупівлями», «Управління персоналом».

Є певні відмінності в пріоритетних спеціалізаціях для представників різних статей. Так, пошукачі-чоловіки більше цікавляться

на 31-40 років. Тоді як серед пошукачів-чоловіків за кількістю резюме лідирують вікові групи 31-40 років та 41-50 років.

Є відмінності у побажаннях щодо графіка роботи, як у запитах щодо зарплатні. Так, абсолютна більшість (56%) пошукачів-жінок, які зацікавилися ТОП-менеджментом, заявляє у резюме про бажання отримувати від 24 тис. 500 до 48 тис. 800 грн. Тоді як про таку оплату пише трохи більше, ніж кожен третій чоловік. ■

■ РИНOK ПРАЦІ

Кар'єра з обмеженнями

На керівні посади жінки не рвуться

Юлія ДРОЖЖИНА

За даними Державної служби статистики, на 1 січня 2020 року менше 30% юридичних осіб очолюють жінки. Особливістю статистика збиралася упередше, то порівняти її з минулорічними показниками неможливо. Але експерти hh.ua | grc дослідили, як змінювався

попит пошукачів на посади у профсфері «Вищий менеджмент» у гендерному розрізі протягом останніх п'яти років та які побажання щодо майбутньої роботи переважають у резюме кандидаток.

Аналіз бази резюме, розміщених на hh.ua | grc за останні п'ять років, показує, що попит пошукачів у даному розрізі до-

стати сталий, а зміни відбуваються в межах 5%. У 2019 році на чоловіків припадало 70% резюме, розміщених у «Вищому менеджменті», на жінок — 30%. Є певні відмінності в пріоритетних спеціалізаціях для представників різних статей. Так, пошукачі-чоловіки найбільшу активність виявляє вікова гру-

■ БОЖЕ Ж МІЙ!

Дуля для московського попа

Православні єпархиї не хочуть зустрічатися з главою РПЦ патріархом Кирилом

Інф. «УМ»

На зустріч православних церков в Аммані сьогодні приде, в кращому випадку, четверо патріархів із п'ятнадцяти. Решта відмовилась брати участь у з'їзді та «коронації» патріарха Кирила. Про це йдеться на сайті «Духовний фронт України».

«Збори глав православних церков у йорданській столиці Амман 26 лютого, які організували за ініціативи РПЦ і на яких планувалось протидіяти українській автокефалії ПЦУ та оскаржити першість Вселенського патріархату, будуть безглазими, оскільки головні єпархиї на ньому представліні не будуть — вони просто відмовилися брати участь у «коронації» патріарха Кирила. Удар по РПЦ завдівав навіть патріарх «братньої» Болгарської православної церкви, який не надішле до Амману своїх представників і не поїде туди сам», — йдеться у повідомленні.

Останньою відмовилася від участі Антіохійська церква, центр якої — в сирійській столиці Дамаску. «Антіохійська ПЦ підкреслює, що відмовляється від поїздки, щоб уникнути посилення розбіжностей і «поглиблення розриву між братами».

У підсумку замість 15 глав православних церков там будуть присутні лише РПЦ, дружня їй Сербська церква, а також Єрусалимська. Видання зазначає, що ще, ймовірно, приде Чеська ПЦ.

«Це означає, що авторитет РПЦ катастрофічно похитнувся за час правління Кирила Гундяєва», — резюмували у повідомленні та нагадали, що православ'я представляють 15 автокефальних церков. ■

■ РЕМОНТ

Буде як новенький

Наближається до завершення відбудова драмтеатру, що постраждав від пожежі

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаси

На Черкащині триває відбудова обласного академічного українського музично-драматичного театру імені Тараса Шевченка, який згорів п'ять років тому. Тоді, у липні 2015 року, у театрі вогонь знищив глядацьку залу, дах, пошкодив сцену, фойє, коридори, допоміжні приміщення.

Як повідомляють у Черкаській обласній раді, дніми заступник голови облради Андрій Сегеда побував у драмтеатрі, аби на власні очі пересвідчитися, як просуваються ремонтні роботи.

«Разом із директором драматичного театру Петром Ластівкою вони оглянули ті приміщення, де вже проведено ремонт. Зокрема, на трьох поверхах театру наразі завершено ремонт стелі, стін та підлоги. У глядацькій залі оновлено стіни, підлогу та оркестрову яму, також відремонтовано кулуари та фойє, сходинкові марші, парапет, гардеробну», — розповідають у Черкаській обласній раді.

Також у драмтеатрі вже замінено опалення, водопровід, електричну мережу, облаштовано фасад.

А головними об'єктами сьогодні, над якими необхідно буде працювати у 2020 році, є ремонт сцени та встановлення сучасного світлового і звукового обладнання, а також благоустрій території, що дозволить відкрити двері для глядачів, а самим артистам працювати у власній будівлі. ■

■ НАРИВАЮТЬСЯ

«Слугам» хочеться «слави» Партії регіонів

Як відстоюти рідну мову перед
«тучами враждебними»

Тетяна ПАРХОМЧУК

Ну не складається у «Слуг народу» з державною мовою. Напевне, щось не те з артикуляцією. Язык за зуби зачіпляється чи до піднебіння прилипає. А може, всі їхні антидержавні, тобто антиукраїнські, конструкції априорі ще в головах ламаються від українських визнань? А може, пороблено? То вже пора бити в набат, аби відродити позачерговими глобальними виборами.

Не встигли влягтися усі супільні хвилі обурення через заяву продюсерів «плюсів» про те, що українська мова не підходить для «високоінтелектуальних» екранизованих побрехеньок — серіалів про любов і ненависть у побуті, сім'ї та індивідуальному вжитку, як «порадував» колишній генеральний директор усе того ж телеканала «1+1» Олександр Ткаченко.

Отже, нинішній глава Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики, член президентської фракції «Слуга народу» Олександр Ткаченко вважає, що прийняття мовного закону створило багато ризиків для супільства в цілому і для нових депутатів зокрема.

«Щодо цього мовного закону є питання. Наприклад, штрафи за використання мови у сфері послуг», — зазначив у коментарі Олександр Ткаченко.

За словами політика, нареди на базі парламентського Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики почали підготовку до національного «круглого столу» з мовного питання. На заклик «слуг» відгукнулись учні. Імовільно, в них знайдуться вагомі аргументи й достатня переконливість для того, аби відстоюти мову, за яку розстрілювали. Мову, яка є символом незалежності. Хоча, дивлячись яких учнів покличуть слуги. Może, Толочка?

«Супільство давно вже чекає відвертої, але спокійної розмови з цього питання. Якщо робити зміни, то лише комплексно, не вибірково. Тому ми в цьому законі про медіа практично не торкалися мови», — поділився Ткаченко подальшими планами «Слуг народу».

А нічого, що супільство визначилось із мовного питання ще на акціях за українську мову й підтвердило свою позицію під кулями на Майдані?

Але народний депутат ті ризики й смерті героїв не бере до уваги. Він вважає, що саме ухвалення самого закону «заклало багато ризиків».

Нагадаємо, що закон про функціонування української мови як державної 25 квітня 2019 року ухвалила Верховна Рада попереднього скликання. П'ятий президент України Петро Порошенко підписав документ 15 травня.

Перед цим противники української мови намагалися заблокувати прийняття закону, що надає їй статус державної, ініціювавши в парламенті розгляд сотень поправок, більшість з яких, на думку експертів, мали переважно надуманий і технічний характер.

Партія «Слуга народу» постійно висловлює претензії на адресу чинного закону про захист української мови. На останніх і президентських, і парламентських виборах відповідні тези навіть були частинами їхніх виборчих кампаній. Такі ж настрої панують у середовищі безпосереднього оточення Зеленського.

Справжнє роздратування у свідомих українців викликає народний депутат від «Слуги народу» Максим Бужанський, відомий своїми антиукраїнськими поглядами. Уже після обрання до Ради він заявив, що вініс законопроект про скасування Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

А поширення тези кремлівської пропаганди щодо того, що Росія нібито напала на Україну в 2014 році саме через закон про мову (і це при тому, що даний закон тоді ще не було ухвалено) депутатом від парламентської фракції «Слуга народу» Олексієм Устенком узагалі вказує на початок нової серйозної антиукраїнської кампанії.

Зазначимо, що такої ж солідарності з «Слугами» позиції щодо мовного закону дотримується відверто проросійська ОПЗЖ, утворена на основі уламків колишньої Партії регіонів, і, відповідно, керівництва Російської Федерації.

Українська мова завжди була, є і буде невіддільною частиною української незалежності. Така її місія і доля. Про це дуже добре знають у Кремлі, тому й продовжують розхитувати ситуацію всередині України, використовуючи тут своїх марionеток — і старих, і новоприбулих макурутів. ■

■ ПАРТАКТИВ

Демагогія центризму, або Ідеологічний маятник молодих і зелених

Тетяна ПАРХОМЧУК

Чимало бувалих, особливо ідейних і патріотично мотивованих, приглядаючись до незрілої правлячої політичної сили «Слуги народу», мимохіть починають ревізувати своє трудове життя, і від того виникає глибоке невдоволення, що викликає широке узагальнення про некорисність існування окремих соціальних видів та професійних підвідів. Мовляв, на що життя потрачено? На «Батьківщину рятувати»? На те, щоб на 29-му році незалежності споглядати, як декотрі здають Україну, вручену їм переважною більшістю після двох Майданів та війни на сході, винятково, щоб двічі зеку та його все ще наявним тут посіпакам на фальсифікаті не дісталась? Здають приблизно так, як цей яйцевдарений збирався здавати?

Означення «незріла політсила» на початку тексту з'явилось не випадково, бо партія «Слуга народу» не виросла з якоїсь зрозумілої для українців чи цивілізованого світу ідеології, яка б ілюструвала певний курс на розвиток країни. Хоча є підозри, що ідеологія у «Слуг» усе ж є і називається вона прокремлівські маніпулятивні політтехнології. І вся політична ілюстрація, що ми її наразі споглядаємо, це курс картінного «Летючого голландця». Але не в сенсі потопельників, а в сенсі нинішньої партійно-державницької позиції, політики правлячого нового реалізму — неприкаяної держави-привида.

Мінус лібертаріанство плюс центризм

Ні партійної відповідальності, ні ідеологічної конкретики. А схоже на те, що всі партійні процеси в середовищі «Слуг народу» мають іти доти, доки не самовичерпаються, а не через, скажімо, ідеологічне вдосконалення та оновлення. Причина на поверхні — банальне споживачко-міщанське ставлення до своїх високих статусів.

На останньому з'їзді партії було проголошено, що «Слуга народу» обирає центристську позицію.

Принагідно нагадаємо, що з приходом до влади «Слуги народу» широкому загалу презентували свою партійну позицію — лібертаріанство. Що воно таке, в Україні на практиці не відпрацьовувалось. Словники ж пояснюють цей загадковий для пересічного українця термін — лібертаріанство (від лат. «свобода») — як спектр політичних філософій, що просувають ідею індивідуальної свободи та мінімізації розміру державного апарату.

Скажімо, частина лібертаріанців розглядають такі форми державного втручання, як оподаткування та втручання держави в економіку, як приклад крадіжки та грабунку, й тому виступають за їх скасування. Захист громадян від насильства, на їхню думку, повинен здійснюватися приватними охоронними агенціями, а допомога незаможним повинна здійснюватися на засадах добродійності.

Нагадаємо, що першим головою партії був друг дитинства Володимира Зеленського, а нині глава СБУ Іван Баканов. Якіхось рішучих дій та політичних активностей партія тоді не демонструвала. Зрозуміло, що в керівництві партії не було потреби займатися визначенням її ідеологічних поглядів: мало в кого з громадян виникало питання, яку ідеологію сповідує одна з двох із лише нім сотень неактивних українських партій.

Така потреба виникла лише влітку 2019-го, коли після приголомшливої перемоги Володимира Зеленського на президентських виборах команда нового президента взяла курс на перемогу також і на парламентських перегонах. З партією у команді питань не було. Але питання до команди виникли у виборців. Точніше, в тій їх частині, котрій не байдуже, яку ж Україну має намір будувати нова влада. Тоді у лексиці цієї невеликої частини громадян і виникло нове слово — лібертаріанство.

Як воно мало втілюватись практично в Україні, схоже, ніхто не мав жодного зеленого уявлення. Проте всередині партії починали виникати дискусії.

«Є підходи, є ціннісний базис. Лібертаріанство спрямоване на фактично повне усунення держави, —

— На кого будемо молитись?
— Точно не на Бандеру.
Фото з сайта hromadske.ua.

заявляв у свій час нинішній спікер парламенту Дмитро Разумков. — Ми не можемо піти шляхом лібертаріанства, скажімо, в питаннях соціальної сфери. На сьогоднішній день це неможливо».

У суті виборів, а потім парламентсько-президентському турборежимі всі швидко забули про «ідеологізацію» та позиціонування партії. Тим більше їй без будь-якої ідеології «Слуги народу» виграла вибори й почали втілювати в житті президента та власну партій-

слабким місцем «Слуг». Але головне — це потреба самої партії за безпечити собі перед місцевими виборами широке поле для маневру. Ну і зуміти сподобатись якомога ширшому колу виборців, незважаючи на їхні ідеологічні вподобання. Тим більше, що центризм — це така універсальна позиція, що дозволяє сподобатись і правим, і лівим. Політичні експерти називають центризм політичним оксюмороном, оскільки, на думку багатьох з аналітиків, він максималь-

Здавалось, що ми, шостий рік живучи в стані війни, вже доросли до розуміння свободи, своїх прав, але, вочевидь, і останні вибори це показали, — більшість із нас не доросла до своєї відповідальності

ну програму. І от усередині зими, напередодні місцевих виборів, питання ідеології знову стало актуальним.

Центристи «made in 95 квартал»

І от тепер «Слуги» заявляють про себе, як про центристів. «Ми центристи. Але це не той центризм, до котрого ми звикли за роки незалежності України. Коли ти не знаєш, хто ти, і говориш, що центріст», — отак про все і ні про що в розрізі нової партійної ідеології заявив на з'їзді нинішній глава партії «Слуги народу» Олександр Корнієнко.

Політологи сходяться в думці, що необхідність нарешті визначитись з ідеологією була продиктована «Слугам» декількома причинами.

Відомо, що через проголошенню ідеології лібертаріанства у супільстві давно правлячу партію підіймали на кипні. Крім того, опоненти партії влади постійно дорікали «Слугам», що вони діють не в дусі задекларованої ідеології, а, швидше, навпаки. І це було

но дідеологізована ідеологія, що дозволяє не скочуватись в ідеологічні крайності.

Якими будуть наслідки нового позиціонування партії для популярності серед виборців, і, головне, яка нова користь для виборців та державотворчого процесу — питання риторичне. Бо розрахунок, власне, не на це, а на якомога ширше захоплення електорального поля. І це всього лише кількість заради кількості без високого ККД, зате з моноголосуванням.

Ми це вже бачимо по роботі Верховної Ради. Зрозуміло, що там достатньо випадкових, омандатившихся на харизмі актора-сатирика Володимира Зеленського, вже не сіра маса, а мають право. Але право на що? На втілення яких державних цілей і цінностей? Чимало виборців це розуміють, і той, хто розуміє про що і про кого мова, будь-яку, навіть правильну постановку питання з їхніх уст сприймає як демагогію, виконання замовлень і торги.

Ну принаймні це добре входити у в'язці криворізьких болтів «made in 95 квартал».

Іван БОЙКО

Детективи Національного антикорупційного бюро України взялися за суддю, через яку нафтопровід із Росії опинився під контролем оточення одіозного народного депутата та голови політракти партії «Опозиційна платформа — За життя» Віктора Медведчука. Зокрема, НАБУ отримало доступ до оригіналів матеріалів справи щодо визнання права власності на частини нафтопродуктопроводів «Самара—Західний напрямок» та «Грозний—Армавір—Трудова», яку розглядав Господарський суд Рівненської області. Про це свідчить ухвалу Солом'янського райсуду Києва.

Радянська спадщина

Відповідні трубопроводи були збудовані за часів Радянського Союзу і перебувають в загальносоюзній власності. Ця система нафтопроводів із середини 1990-х років є суперечливим активом між Росією та Україною. Після проголошення незалежності трубопроводи загальною протяжністю 1 433 км мали переїйті у власність держави на підставі правонаступництва.

Однак службові особи компанії «ПрикарпатЗахідтранс», яка є «донькою» російської акціонерної компанії «Транснафтопродукт», зазначені трубопроводи у власність України не передали. Станом на 1 листопада 1992-го вартість майна була оцінена в суму понад 8 млн доларів.

Свої права на нафтопровід Україна заявила в 1995 році. Тоді між урядами двох країн було підписано угоду про необхідність визначення правового статусу активу. З тих пір відбулося близько десяти засідань українсько-російських міжурядових комітетів та підкомітетів з цього питання, але рішення так і не було прийнято.

У підсумку справа застягла в судах. Після початку агресії Росії в Україні судові суперечки активізувалися (до речі, до початку агресії Росії по трубопроводу в країну щорічно поставлялося до мільйона тонн російського дизеля. Приблизно такі ж обсяги йшли транзитом че-

■ ОБОРУДКИ

А нафтопровід де?

НАБУ розслідує обставини передачі нафтопроводу з Росії під контроль оточення Віктора Медведчука

«Труба» Медведчука продовжує приносити прибутки махінатам.

рез Україну в Угорщину).

У листопаді 2014 року Рівненський апеляційний господарський суд повернув у державну власність 1 433 км нафтопроводу. Вищий господарський суд у 2015 році підтвердив це рішення.

Суддя Гудзенко, німець Шефер та інші

Після програного суду в грудні 2014 року російський оператор нафтопродукту «Транснефть» заявив про намір продати свій український актив. Як один із потенційних покупців розглядався «Лукойл», про що особисто оголосив глава нафтової компанії Вагіт Алекперов у листі Володимиру Путіну.

Не дивно, що вже у квітні 2015 року судя Господарського суду Рівненської області Ярослава Гудзенко за одне засідання за заявкою «ПрикарпатЗахідтранс» про перегляд за нововиявлені-

ми обставинами попередні рішення скасувала. За одне засідання суд віддав трубопровід назад росіянам. У підсумку новим власником нафтопроводу у 2015 році стала маловідома компанія зі Швейцарії International Trading Partners AG, яка до цього не була помічена в паливному бізнесі.

Власником фірми вказаний німець Анатолій Шефер, який пов'язаний саме з угрупованням Віктора Медведчука. Втім Шефер, імовірно, номінальний власник компанії. У швейцарських реєстрах він зазначенений як директор International Trading Partners AG. Про інші великі бізнес-успіхи Шефера достоту невідомо.

Хто в реальності стоїть за загадковою швейцарською структурою, можна простежити за допомогою відкритих джерел. Замість торгівлі нафтопродуктами в 2013–2015 роках International

Trading Partners здійснювала експортно-імпортні операції з українськими компаніями. Це можна відстежити за допомогою Єдиного реєстру судових рішень. Так, згідно з текстом рішення Київського апеляційного адміністративного суду, два роки тому швейцарська компанія уклала кілька зовнішньоекономічних контрактів на поставку товарів без ввезення на митну територію України з київською Північно-Східною видобувною компанією (ПСДК).

За даними ЗМІ, ITC має десятирічний контракт на поставку дизеля від «Роснефти» на суму до 50 млрд доларів, який не передбачає поставок палива в Україну від когось, крім російської держкомпанії Ігоря Сечіна. Останній є товарищем президента РФ Володимира Путіна.

Незалежні експерти неодноразово заявляли, що стратегіч-

ний нафтопровід із РФ опинився у власності швейцарської «прокладки», через яку з країни виводиться валюта.

«Качайте дизель, куме»

За даними Держстату, воююча проти України Росія наростила свою частку на українському ринку дизельного палива вже на третину. При цьому левова частка російського палива постачається в Україну нафтопроводом «ПрикарпатЗахідтранс», власником якої наразі є швейцарська компанія із дуже по-мітним російським акцентом. Продаж «ПрикарпатЗахідтранс» — не перший випадок, коли російський бізнес оформляє активи в Україні на компанії, зареєстровані в західноєвропейських юрисдикціях, щоб уникнути проблем.

До речі, у грудні 2019 року так званий «нафтопровід Медведчука» відновив прокачування дизельного палива російського виробництва в Україну. В серпні поставки російського дизеля в Україну нафтопродуктопроводом «ПрикарпатЗахідтранс» призупинилися через спецміто, яким тепер обкладається дизель із Росії, що поставляється трубопроводом. Із серпня мито було встановлено в розмірі 3%, а з жовтня — підвищилося до 4%. Тоді кум Путіна Віктор Медведчук постійно критикував запровадження спецмита у підконтрольних ЗМІ, що й не дивно.

Зауважимо, що «ПрикарпатЗахідтранс» експлуатує ділянку нафтопродуктопроводу Самара—Західний напрямок протяжністю близько 1 100 км, призначену для прокачування дизпалива із Росії та Білорусі як для внутрішніх потреб України, так і для транзиту до Європи. Проектна потужність магістралі — 3,5 млн тонн на рік.

Наразі ж саме діямі судді Ярослави Гудзенко й зацікавилися детективи НАБУ. На їхню думку, судове рішення приймалося на підставі доказів, які, безумовно, не могли бути прийняті судом як нові. Тому в Бюро підозрюють, що суддя Гудзенко умисно вчинила дії в інтересах «ПрикарпатЗахідтранс» із використанням наданої їй влади та службового становища. ■

■ ВІДЛУННЯ

«Варта» для колишніх

У екснардепів Івана Вінника і Сергія Пашинського провели обшуки через махінації із закупівлею бронетехніки

Іван ПОВАЛЯЄВ

Національне антикорупційне бюро провело обшуки на підприємстві оборонно-промислового комплексу «Українська бронетехніка» в рамках досудового розслідування за фактом залогодіння державним майном та зловживанням службовим становищем посадовими особами.

За даними слідства, у 2015–2019 роках корумповані посадовці неодноразово укладали контракти щодо поставок бронетехніки ЗСУ, МВС та Нацгвардії за завищеними цінами. Сама ж техніка виявилася неякісною.

Паралельно правоохоронці провели обшуки за місцями проживання ко-

лишніх народних депутатів Івана Вінника та Сергія Пашинського, а також вдома у директора підприємства Олександра Кузьми та його родича Миколи.

Нагадаємо, що йдеться про корупційний скандал річної давнини: у березні 2019 року організація StateWatch повідомила, що маловідоме ТОВ «Українська бронетехніка» отримало 200 мільйонів гривень на виконання таємної угоди з Міноборони в рамках державного оборонного замовлення на постачання бронемашин «Варта», утім, умови контракту так і не виконало. Після оприлюднення даного факту в ЗМІ приватна фірма заперечила свою маловідомість і з'явок із тодішнім нар-

депом від «Народного фронту» Сергієм Пашинським.

До речі, директор Олександр Кузьма є родичем відомого у фармацевтичному бізнесі Миколи Кузьми, який у 2014 році був помічником на громадських засадах Сергія Пашинського.

Оговтавшись після обшуку детективів НАБУ, Сергій Пашинський одразу заявив, що «найбільшу в історії Міноборони» корупційну оборудку намагаються прикрити звинуваченнями на його адресу.

«У понеділок о 7-й ранку до мене прийшли детективи НАБУ в супроводі спецназу для проведення обшуку по справі, де я обвинувачуюсь в організації виробництва броньованих автомобілів «Варта» з метою заволодіння бюджетними коштами.

Фактично, за час мого ув'язнення була проведена одна з найбільших в історії Міноборони корупційних обуродок, яку тепер намагаються прикрити черговими звинуваченнями на мою адресу, — виправдовується пан Пашинський. — Мені щиро шкода тих детективів, які сьогодні займалися цією невдачною справою і яким доведеться доводити, що 6 млн. 900 тис. грн — це більше, ніж 9 млн. 400 тис. грн».

Фірма «Українська бронетехніка» заплямувала ділову репутацію корупційним скандалом.

За словами скандално відомого екснардепа, рішення Комітету з безпеки та оборони ВР, який він очолював, про закупівлю 40 автомобілів «Козак» по ціні 8,4 млн грн заблокували, «оскільки були сумніви в об'єктивності їхньої ціни».

Згодом Пашинський дізнався, що новий склад Комітету ВР із питань нацбезпеки та оборони погодив закупівлю півсотні авто «Козак» за ціною 9,4 млн грн та автомобілів «Варта» за ціною 6,9 млн грн. За його словами, різниця на даному контракті становить 125 млн грн збитків для держбюджету. ■

Олег ГАНСЬКИЙ

Епідемія коронавірусу, всупереч сподіванням, не йде на спад, а навпаки, розширюється і «захоплює» інші країни. Аналітики вже фіксують суттєві зміни у глобальній економіці і змінюють свої попередні прогнози на значно похмуріші.

Дешева нафта — і газ замість вугілля

У світі падає вартість нафти. Трейдери пообіцяли уважно стежити за європейськими зусиллями щодо стримування епідемії коронавірусу в найближчі дні, але при цьому світові ціни на нафту еталонних марок істотно знизилися. Як пояснюють експерти: через побоювання глобального поширення епідемії.

Так, у понеділок квітневі ф'ючерси на нафту марки «Брент» на лондонській біржі впали на 1,71 долар, що становить 2,95%, — до показника 56,23 долара за барель. Дешевшає і WTI: на березень її ціна на електронній сесії Нью-йоркської товарної біржі упала на 1,48 долара, або 2,77%, до показника 51,90 долара за барель.

На думку Роберта Карнелла, головного економіста по Азіатсько-Тихоокеанському регіону фінансового конгломерату ING, фондові ринки в США, які досягли максимумів на минулому тижні, «повільно прокидуються до того, що щось йде не так».

Енергозалежні держави, як, наприклад, наша, прагнуть заробити на цій тенденції, закуповуючи дешевші енергоносії. В українському Кабміні, наприклад, очікують рекордно дешевий газ влітку. На думку міністра енергетики Олексія Оржеля, влітку газ може подешевшати до 80 доларів за тисячу кубометрів. А це є значно менше, ніж прогнозує «Нафтогаз України».

«Така ціна означає, що буде дуже важко ухвалити рішення про вкладання коштів у його видобуток. Хоча всі кажуть, що якраз на цьому падінні ринку потрібно вкладати гроші. Водночас багато компаній зараз заморозили свої інвестиційні проекти по-далішого видобутку», — заявив міністр і додав: сьогодні енергетичний ринок змінє фінансову модель, що робить інвестиційно привативною генерацію електроенергії з газу.

«Тому при всьому бажанні підтримати і збільшити власний видобуток у нас зараз постає інше питання: що той рівень цін на газ дійсно зараз робить інвестиційно привативною генерацію електроенергії з газу, чого раніше ніколи не було», — додав він, наголосивши: тисяча кубометрів газу за тією вартістю, яку ми можемо отримати до літа, — це реальний конкурент тонні вугілля. А такий фактор задає зовсім інші цінові сигнали ринку. Адже, на думку Оржеля, в Україні ціна за тонну вугілля має становити менше, ніж 1100 гривень.

У компанії «Нафтогаз України» з ціновими прогнозами міністра Оржеля наразі не погоджуються і заявляють: вартість імпортного газу в 2020 році може впасти на 23% — до 4 340 грн за тисячу кубометрів. Що ж, аж ніяк не входить у цінові рамки, окреслені профільним міністрем.

«М'який» сценарій уже практично не актуальний

Тим часом Міжнародний валютний фонд продукує різні варіанти оцінки впливу коронавірусу на світову економіку вже у нинішньому році. За оптимістичним сценарієм, якщо темпи поширення вірусу будуть високими, а Китай скоро відно-

■ ГЛОБАЛІСТИКА

Кашель, криза, крах?

Спалах коронавірусу не вщухає, і тому ризик світової економічної кризи зростає із кожним днем, Україна внаслідок такого сценарію постраждає насамперед

«Пандемічні» втрати світової економіки можуть сягнути трильйона доларів. Україна постраждає в числі перших.

Фото з сайта jobpost.com.ua.

вить виробництво, світова економіка втратить лише 0,1% від прогнозованого зростання.

«У нашому основному сценарії, який розглядається зараз, запроваджують заявлениі заходи, і економіка Китаю повернеться до нормального стану в другому кварталі 2020 року. Як наслідок, вплив на світову економіку може бути відносно незначним і короткочасним», — каже очільниця МВФ Кристаліна Георгієва, нагадавши, що, за прогнозами, зробленими до початку епідемії коронавірусу, світова економіка зросте з 2,9% в минулому році до 3,3% у нинішньому. Якщо ж до цього сценарію внести зміни, за якими економічне зростання Китаю в 2020 році складе 5,6%, що є на 0,4 відсоткового пункту нижче, ніж МВФ планував раніше, то, за словами Георгієвої, у підсумку зростання світової економіки буде приблизно на 0,1 відсоткового пункту нижчим за прогнозований показник.

Але вже впродовж минулого і перших днів нинішнього тижня оптимізм світових фінансистів почав потроху розвиватися. Сприяло цьому і поширення вірусу в Італії, де розповсюдження хвороби виявилося непрогнозованим і надто масовим. А та-ж той факт, що влада китайської провінції Хубей, звідки почав поширення коронавірусу, заявила про те, що інкубаційний період після зараження новим коронавірусом може тривати 27 днів. Тривалий інкубаційний період хвороби може ускладнити симптоми «Covid-2019».

Відтак у поле ризику насамперед потрапляють держави зі слабкою системою охорони здоров'я. І цей вплив буде далеко не тільки медичним фактором. На думку міжнародних експертів, якщо COVID-19 перейде в пандемію, він обійтися світовій економіці в 1,1 трильйона доларів втраченого виробництва.

Експерти OxfordEconomics навели приклад минулих років. Так, у минулому році світова економіка зросла на 2,6% у порівнянні з 2018 роком. Усього ж, за оцінками OxfordEconomics, залежно від сценарію розвитку подій, «пандемічні» втрати світової економіки можуть становити від 0,4 до 1,1 трильйона доларів. Головна причина спаду — численні заводи в Китаї, які вже призупинили виробництво, а частина з них може

зупинитися вже найближчим часом. Багато з цих заводів і фабрик є постачальниками для зарубіжних підприємств.

При цьому, на думку аналітиків, із кожним днем ризик затяжного спаду виробництва зростає.

А що, як вірус поширитися на Африку, Індію?..

При цьому, за словами експерта Марії Репко, перший квартал 2020 року для економіки Китаю вже втрачено. «У 2003 році, коли лютував вірус SARS, китайська економіка становила лише близько 4% світового ВВП. Зараз, хоча в медичному плані вірус досі вважається менш небезпечним, ситуація кардинально змінилася: Китай можна, але собівартість зросте на 20-30%. Втім є галузі, де пере-

робітників. Закрито школи. Виробництво пива в одного з наших покупців впало в 5 разів, на 80%. Пропорційно галузь скоротила свої закупівлі. Така ж ситуація в індустрії взагалі. Всі чули про зупинку Tesla й автоЯндустрії Китаю, виробництва айфонів, закриття офісів транснаціональних компаній, ресторанних мереж», — передуличе член ради директорів Спілки українських підприємців Ігор Гуменний. — Найгірше, що наші постачальники не розуміють, як і за якою ціною вони будуть купувати свої компоненти. Оскільки розірвано ланцюжок поставок усередині Китаю. У моїй індустрії замінити Китай можна, але собівартість зросте на 20-30%. Втім є галузі, де пере-

Якщо ситуація розгортається за негативним сценарієм, ми відчувмо проблему одними з перших. Можливо, раніше за китайців чи італійців.

Світової економіки, він другий за величиною світовий імпортёр після США і найбільший у світі експортер, і його проблеми будуть важкими для світу набагато більше. Тому про вірус зараз багато говорять як лікарі, так і економісти», — заявила вона.

А вже перше відкриття ринків у Китаї після довгих новорічних вихідних у лютому, за її словами, обернулося 7-10% падінням основних товарних і фондових індексів. Основні фондові індекси також відреагували дещо нервоно. Втім вільних грошей на фінансових ринках після тривалого періоду низьких ставок настільки багато, що істотного спаду не відбулося, і індекси майже відразу відновили позиції.

Утім через вірус і карантин у Китаї призупинилося нове будівництво, що означає зменшення експортних потоків у Китай з інших регіонів. Найбільше від цього постраждають азіатські країни — Гонконг, Корея, Індонезія, Японія, а також Австралія, яка активно торгує з Китаєм.

Інсайдерська інформація з Китаю також свідчить, що там не все настільки безхмарно, як вважають аналітики. «Обмеження на переїзди у Китаї зачіпають близько 1 млрд. чоловік. Один наш партнер в Гуанчжоу каже, що на заводі після свят повернулося 20%

ключитися з Китаю нема на кого. «Перемикання» може зайняти від 6 місяців до року-двох. Я не сумніваюся, що уряд Китаю впорається з вірусом. Морги працюють цілодобово. Я не знаю тільки, як це вплине на світову економіку. Буде криза? Або пронесе?.. А уявіть, що коронавірус добереться до нас, до Африки або Індії. Чи зможуть країни, що розвиваються, діяти жорстко, як китайці?».

Аналітики Moody's зауважують: якщо трапиться щось, що зараз неможливо навіть уявити, і розгорнеться глобальна епідемія, ціни на метали впадуть на чверть, на нафту — приблизно на 40-45% від нинішнього рівня, — оскільки саме ці товари входять у найбільші позиції китайського експорту й імпорту.

Вірус як привід і спокій України

Свою нову роль у цьому процесі усвідомив і Міжнародний валютний фонд. «Ми мусимо співпрацювати для стримування COVID-19», — дніями заявила Кристаліна Георгієва, — як у гуманітарному, так і в економічному аспекті, особливо, якщо спалахи буде тривати і поширюватися. МВФ готовий допомагати, включно з використанням Трасту з протидії катастрофам і подолання їх впливу, який може видавати гранти на зменшення боргово-

го навантаження на найбідніші, найбільш важливі країни».

Раніше, як відомо, агентство Moody's повідомляло, що COVID-19 може стати «чорним лебедем» і вплинути на світову економіку сильніше, ніж фінансова криза 2008-2009 років.

Небезпека коронавірусу в економічному аспекті посилюється із попередніми прогнозами, що нинішній рік може започаткувати масштабну економічну кризу, для якої є свої причини, не пов'язані з медичними. А якщо до них додати ще і загрозу світової пандемії...

Україна у цій ситуації демонструє спокій і витримку. З одного боку, на думку експертів, це цілком логічно: Китай — не найбільший торговий партнер України, він тільки входить у п'ятірку найбільших країн призначення нашого експорту після Росії, Туреччини, Італії та Польщі й займає близько 5% українського експорту. В цілому Україна природно більше торгует з країнами Європи, ніж Азії. Безпосередній вплив може бути помітним на ринку залізної руди, кукурудзи, соняшникової та ріпакової олії, турбін, шпроту та інших товарів, окрім турбін, та ріпаку — саме ці товари українські виробники найбільше експортують в Китай.

Значно більша залежність від китайського імпорту, адже ця країна є третьою після Росії і Німеччини. Україна закуповує в Китаї мобільні телефони, монітори та іншу електроніку, комп'ютерну техніку, обладнання, пластик та вироби з нього, сільгосптехніку та запчастини, автомобілі, сталевий прокат, дитячі іграшки, продукцію хімічної промисловості.

Хоча частка Китаю в сукупному імпорті становить лише 13%, є кілька індустрій, де практично весь імпорт надходить із Китаю: це парасольки, вироби з соломи, штучні квіти, молібден, вольфрам і марганець, діоди, транзистори та інші напівпровідники, великий спектр споживчих товарів. Перебої з поставками можуть негативно позначитися як на показниках роздрібної торгівлі, так і на показниках окремих українських виробників, що використовують специфічні товари проміжно-споживання.

Інша небезпека України: ми є ринком, що розвивається, і настрої глобальних гравців сильно впливають на вартість позик українського уряду, корпорацій і банків. В останні місяці сприятлива ситуація на зовнішніх фінансових ринках, макроекономічна і політична стабілізація всередині країн дозволили Міністру фінансів знизити ставку зачутчення коштів у гривні із 17% до 10% річних, а в доларах п'ятірічні українські евробонди торгаються під 4,6% річних замість 7,0-7,3% у середині 2019-20.

Якщо ж ситуація у глобальній економіці розвернеться у протилежний бік, ми втрачачимо. Якщо інвестори запанікують і почнуть виводити свої гроші з ризикових ринків, як ми, наприклад, мали під час кризи 2008 року, то економіка України зазнає відчутного удару. Зараз ринки мають надлишкову ліквідність, а гроші у інвесторів дуже багато, — саме тому «китайські» проблеми наразі не вплинули на світову економіку. Але якщо ситуація розгортається за негативним сценарієм, ми відчувмо проблему одніми з перших. Можливо, раніше за китайців чи італійців. Адже скорочення ділової активності у світі для України означатиме повернення до високої вартості запозичень і тиску на бюджет.

Ігор ВІТОВИЧ

Сумарно 139 мільярдів доларів позбавила пандемія впродовж понеділка, 24 лютого, топ-500 багатіїв світу. Це сталося внаслідок обвалу світових фінансових ринків на тлі побоювань, що COVID-2019 вдарить по світовій економіці, повідомляє бізнесова інформація Bloomberg («Блумберг»). Це найбільше падіння статків найбагатших із жовтня 2016 року, коли проект Bloomberg Billionaires Index («Індекс мільярдерів Блумберга») розпочав відстежувати таку динаміку. Цього ж понеділка біржеві індекси S&P 500 та Dow Jones Industrial Average впали на більш ніж 3%, також побивши дворічний рекорд стрімкості падіння.

Унаслідок «чорного понеділка» найбільше втратили француз Бернар Арно, глава компанії LVMH із виробництва предметів розкоші, та засновник американської компанії інтернет-торгівлі Amazon.com Inc. Джейф Безос. Ці «невдахи» втратили за один день по 4,8 млрд доларів кожен. Іспанець Амансіо Орtega, виконавчий директор компанії недорогого одягу Zara, «схуд» на 4 млрд доларів. Втрати Бернара Арно пояснюються тим, що Китай, звідки почав поширюватися коронавірус, займає 40% світового ринку споживання предметів розкоші. Стосовно секторів, де спостерігається найбільше падіння, то вже зазнали великих збитків світова індустрія туризму, зокрема — акції провідних світових операторів круїзних ліній Carnival Corp, Royal Caribbean Cruises Ltd та Norwegian Cruise Line Holdings Ltd впали приблизно на 9%.

Коронавірусна криза також суттєво вдарила по американській фінансовій корпорації Mastercard, кредитними картками якої користується й багато українців. Mastercard також у понеділок заявила, що не зможе досягнути запланованих показників виручки у 2020 році через спалах епідемії. Доходи корпорації у першому кварталі цього року очікуються на 2-3% меншими від раніше озвучених прогнозів. Згідно з опублікованим корпорацією документом, коронавірус цього року

■ КРИЗА

Коронавірус вдарив по товстосумах

П'ятсот найбагатших людей планети втратили мільярди доларів за один день

Будні Китаю. Вірус вразив і фінанси.

також негативно позначиться на закордонних поїздках і на зростанні обсягів транскордонної електронної торгівлі.

Також триває паніка на сировинних ринках, завдаючи удару по експорту російської нафти. Світові ціни на цей енергоносій впали до цьогорічного мінімуму і загрожують обвалитися до рекордних 11 доларів за барель. У підсумку Росія, як один із головних постачальників цієї сировини до Китаю, ризикує втратити до 1,6 млрд прибутку, прогнозують аналітики. Стабілізувати ситуацію на рику можуть лише члени ОПЕК+, домовившись про скорочення обсягів видобутку. Це питання обговоряється на засіданні ОПЕК+ 6 березня. Міністр фінансів РФ Антон Сілуанов повідомив, що Росія втрачає 1 млрд рублів щодня через скорочення това-

рообміну з Китаєм, викликано поширенням вірусу. «Чорного понеділка» вже зазнали дошкольних втрат президент «Лукойлу» Вагіт Алекперов (на \$1,21 млрд), глава «Новатеку» Леонід Міхельсон (на \$692 млн) та віце-президент «Лукойлу» Леонід Федун (на \$508 млн). Виконавчий директор Міжнародного валютного фонду Кристіана Георгієва на зустрічі міністрів фінансів та керівників центральних банків країн «Великої двадцятки» в Ер-Ріядр в неділю заявила про можливе сповільнення глобального економічного зростання цього року на 0,1% через коронавірус. Таке сповільнення безпосередньо в Китаї передбачається на рівні 0,4%. Від гальмування світового економічного розвитку найбільше постраждають найбідніші країни світу, зазначила глава МВФ.

Якимось дивним чином коронавірус, однак, обрав мішеннем своїх атак якраз економічно найрозвиненіші регіони світу. Зокрема, найбільшого в Азії «економічного тигра» Південну Корею, найбільший фінансовий центр Азії Гонконг та один із найбільш промисловово розвинених європейських регіонів — північну Італію з тамтешньою фінансовою столицею Міланом. Поширення COVID-2019 в Ломбардії та Венето загрожує італійській економіці в цілому. Наразі саме в цих двох італійських регіонах, найбагатших у країні, зосереджено найбільший промисловий потенціал, який забезпечує 30% ВВП та звідки походить 40% всього експорту Італії. У понеділок ключовий індекс Міланської фондової біржі FTSE MIB обвалився на 4,86%. ■

■ БЕЗПАМ'ЯТСТВО

Втопити Хасанкейф

Туреччина задля будівництва ГЕС пустить за водою місто віком понад двінадцять століть

Олег БОРОВСЬКИЙ

Перлину світової культури, древнє городище на річці Тигр влада Туреччини знищить на догоду політичним та економічним резонам. Дніми добігає кінця будівництво греблі для нової гідроелектростанції, запуск якої передбачає й незворотну руйнівну акцію, повідомляє «Європлюз». Підвищення рівня води стало помітним у Хасанкейфі ще восени минулого року. А нинішньої весни й історичне місто, і сучасні 199 поселень підуть під воду повністю. А разом із ними під поверхню води зникне й архе-

ологічна пам'ятка з чотирма тисячами печер.

Цей регіон заселений переважно курдами, до яких турецька влада ставиться як до потенційних терористів. Тому Анкара особливо не переймається їхньою долею. Гребля «Глісу» вже практично готова. Водосховище заповнять уже в березні. ГЕС будується в рамках масштабного урядового проекту з розвитку південно-східної Анатолії. Планується, що електростанція вироблятиме 4% всієї енергії Туреччини.

Центральна влада збудуєла для відселених із нажитих місць людей містечко Новий

Хасанкейф із 760 типових будинків, великої мечеті, школи, торгового центру та музею. Переселенцям виплатили непогані компенсації за житло, яке іде під затоплення. Формально за ці гроші вони можуть придбати навіть просторіше помешкання в новому містечку, ніж мали до цього. Але частина людей чомусь не потрапила у списки переселенців, тому не знає, куди йти. Раніше мешканці Хасанкейфа жили переважно за рахунок туристів, оскільки сюди щороку приїздили сотні тисяч людей із метою оглянути місцеві археологічні пам'ятки. Відтепер більшість із них будуть затоплені, окрім восьми об'єктів, переміщених до нового містечка. Місцевих мешканців заспокоюють, що вони залишаться з туристами, яких має привабити катання човнами на новому штучному озері та канатна дорога, що з'єднає його береги. Але все це штучне, позбавлене автентичності.

З огляду на акції протесту активістів захисту старовини

Знищення Хасанкейфа відбудеться з благословінням Європейського суду у Страсбурзі.

та екологів від участі в реалізації проекту ГЕС відмовились європейські інвестори. Занепо-коєні також у сусідньому Іраку, бо внаслідок перекриття Тигру та організації штучної водойми може виникнути нестача води вниз по течії на іракській території. Але найбільший жаль викликає нищення історичних пам'яток. Експерти вказують, що будівництво ГЕС завдасть непоправної шкоди підземному місту, яке складається з чотирьох тисяч печер. Це унікальна спадщина світового виміру. На жаль, Європейський суд із прав людини минулоріч відхилив петицію із закликом врятувати унікальну археологічну пам'ятку з історією в 12 тисяч років. Більшість суддів у Страсбурзі чомусь не знайшли правових підстав для захисту Хасанкейфа як об'єкта культурної спадщини від адміністративних рішень місцевої влади. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

ATR апелює до Європарламенту

Кримськотатарський телеканал ATR звернувся по фінансову підтримку до Європейського парламенту та Європейської комісії. «Європарламент у Резолюції «Щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму, зокрема прав кримських татар», схвалений 4 лютого 2016 року, засудив незаконне закриття за собів масової інформації, зокрема телеканалу ATR, що має значне поширення в межах кримськотатарської громади, та закликав Європейську комісію розширити необхідну фінансову допомогу, необхідну для забезпечення функціонування цього та інших засобів масової інформації у вигнанні в Україні», — нагадав ATR у своєму зверненні, опублікованому 24 лютого. Співробітники телеканала заявили, що сьогодні як ніколи потребують такої фінансової допомоги з боку інституції Європейського Союзу, оскільки ATR перебуває на межі закриття та втрачає надії отримати найближчим часом допомогу від української держави, правильше, від чинної на цей час безвідповідальної влади України. 10 лютого кримськотатарський телеканал ATR заявив про блокування його рахунків та зупинку держфінансування. «У 2020 році з держбюджету України на підтримку телеканала виділено 50 мільйонів гривень. Частина цих грошей прийшла на рахунок ATR, але їх одразу заблокувало казначейство», — повідомили менеджери телеканала. ATR отримує фінансову підтримку держави з 2016 року за рахунок бюджетної програми розселення та облаштування кримських татар та осіб інших національностей, депортованих з території України.

Празька площа Немцова

Міська влада Праги проголосувала за перейменування площа Під Каштанами, на якій розміщене посольство Росії в Чехії, на площу Бориса Немцова. На цьому ж засіданні ухвалило рішення назвати одну з набережних іменем вбитої в Росії журналістки українського походження Анни Політковської, повідомила у понеділок, 24 лютого, чеська газета «Лідове новіні». Рішення про перейменування площи на честь Немцова прийняли на підставі відповідної петиції, під якою підписались 4,5 тисячі мешканців Праги. Церемонія відкриття нових назв відбудеться 27 лютого, в п'яту річницю вбивства Немцова поблизу московського Кремля. В мерії повідомили, що запросили російського посла взяти участь у церемонії, але відповіді не отримали. З критикою перейменування виступив президент Чехії Мілош Земан, якого заразують до кола «друзів Путіна». Іменем Політковської вже названі вулиця у Тблісі, площа в Римі та в паризькому передмісті Монтрей, парк у Карлових Варах та сад в Мілані. Іменем Немцова назвали площу біля російського посольства у Вашингтоні, сквери біля російських посольств у Києві та Вільнюсі. Замовники вбивств Політковської та Немцова в Росії досі не встановлені. ■

■ ПОЛЮС

Цього року виповнюється 200 років із дня сенсаційного відкриття Антарктиди. 1820 року, за даними Вікіпедії, кораблі трьох капітанів наблизилися до Антарктики або її льодовикового шельфу: Фабіан Готліб фон Беллінггаузен (капітан Російського імператорського флоту), Едвард Брансфілд (капітан Військово-морських сил Великої Британії) та Натаніель Палмер (мисливець на тюленів зі Стонінгтона, штат Коннектикут).

30 січня британська експедиція Едварда Брансфілда та Вільяма Сміта досягла півострова Триніті, який є частиною континенту, тому вважається, що вони першими відкрили материк.

Згідно з радянською історіографією, першими побачили континент учасники експедиції російського імператорського флоту під командуванням Фабіана Беллінггаузена і Михайла Лазарєва, 28 січня 1820 року. Хоч пізніше дослідження та дані експедиції британців Брансфілда та Сміта ставлять під сумнів це твердження. До складу експедиції Беллінггаузена входив заступник Лазарєва — капітан-лейтенант Іван Завадський, українець із Гадяча, козацького роду.

У грудні 1911 року норвезька експедиція Руала Амундсена першою досягла Південного полюса. Вона на кілька місяців випередила британську експедицію Роберта Скотта. Учасники останньої загинули на зворотному шляху від голоду та виснаження. Вижила частина експедиції, яку Роберт Скотт залишив на базі на узбережжі, серед них і полтавець Антон Омельченко, який став членом Королівського географічного товариства (Англія).

Отже, не дивно, що Велика Британія мала намір передати вже незалежній Україні антарктичну станцію «Фарадей». Проте ще треба було довести, що незалежна Україна має спроможність здійснювати наукові дослідження на сучасному рівні та здатна досягти поставленої мети.

Василь КРЕМЕНЬ,
президент Національної академії педагогічних наук України,
президент Товариства «Знання» України, міністр освіти і науки України
(2000—2005), доктор філософських наук, професор,
академік НАН України

«Вихваляв перспективи передачі станції Україні перед британцями, як міг»

У першій половині 1995 року до мене звернулася група вчених НАН України, серед яких були академік, директор Інституту геології Петро Гожик, Юрій Оскрет (відомий полярник, п'ять разів побував у Антарктиді. — Ред.) та інші. Вони проходили прийняття делегацію Британського антарктичного союзу і підтвердили зацікавленість України в отриманні від Британії антарктичної станції «Фарадей». Працював я на той час керівником Служби гуманітарної політики адміністрації президента України. До відома Служби входили питання розвитку освіти, науки, охорони здоров'я, культури та інші гуманітарні сфери.

Я із задоволенням погодився, оскільки розумів важливість отримання Україною такої станції. Зустріч відбулася в адміністрації президента. Я, як міг, вихвалив перспективи передачі станції Україні, зокрема обіцяючи проведення тих досліджень, що велися Британією на станції із середини ХХ сторіччя. А це було однією з умов британців. Потім розповів про наукові можливості України, а вони тоді були маловідомі у світі. Домовилися, що британці пойдуть до Харкова, аби особисто ознайомитися з нашими науковими і технічними можливостями. Зробив я ще одну заяву. Без узгодження із президентом Леонідом Кучмою (хай вибачить мені Леонід Данилович) я від його імені запевнив у зацікавленості України в передачі станції «Фарадей».

Гості пішли задоволеними. Наші вчені також. Відбулася поїздка і до Харкова. Усе це допомогло британцям остаточно ухвалити рішення про передачу станції саме Україні.

Пізніше я був у складі делегації України, яка відбула в Лондон для участі в підписанні угоди. Від імені України відповідний документ підписав посол України в Британії Сергій Комісаренко.

Ми також побували у Британській антарктичній службі (у Кембриджі), ознайомилися з її роботою.

Перша експедиція і перше... весілля

Прийшов час відправляти українську частину об'єднаної експедиції, яка мала разом із британцями здійснювати першу зимівлю. Саме під час цієї зимівлі було передбачено офіційну передачу станції «Фарадей» і підняття Прапора України вже над станцією «Академік Вернадський». Полярники звернулися до мене із проханням допомогти із Державним прапором. Я потурбував відповідно службу адміністрації президента України. Отримав велике полотнище, з тих, що вивішують на будівлі адміністрації, і, розуміючи неповторність моменту, акуратно зробив підпис на тій частині, де закріплюється древко. Саме цей Прапор України і був піднятий першим на флагштоку станції «Академік Вернадський».

Станцію довелося активно займатися не тільки в адміністрації президента, а ще впродовж п'яти років перебування на посаді міністра освіти і науки України. І головне питання було в забезпеченні фінансування. Далеко не всі можновладці розуміли значимість набуття Україною статусу антарктичної держави.

Я проводжав нашу експедицію, яка відбувалася на зимівлю з Одеси на кораблі «Ернст Кренкель». Знаю, з якими проблемами дослідники добиралися до станції.

До речі, в один із перших років до складу зимівників було включено дві жінки. Одна з них і член експедиції побралися... З іншою були проблеми, але про це розповідати не обов'язково. Тому інформація про те, що в 2019 році вперше до складу антарктичної експедиції було включено двох жінок, зовсім не відповідає дійсності.

А Росія — проти!

Найбільш складною для мене була сторінка, пов'язана з Антарктидою у 2004 році. У Кейптауні (Південна Африка) проходила чергова зустріч країн-учасників Антарктичного договору. Я був міністром освіти і науки і, згідно з рішенням

З 1996 року над станцією «Академік Вернадський» майорить український прапор.
Фото з сайта kri.ua.

Як «Фарадей» став...

У Лондоні від імені України документ про передачу станції підписав посол України в Британії Сергій Комісаренко.

■ ДО РЕЧІ

А сніг «цвіте»... червоно-червоно

Уже кілька тижнів українська антарктична станція «Академік Вернадський» оточена снігом малинового кольору. Як повідомляє Національний антарктичний науковий центр, таке забарвлення дають мікроскопічні снігові водорості. Наші вчені їх визначили як хламідомонади *Chlamydomonas nivalis*. Водорості розмножуються спорами, які не бояться екстремальних температур і зберігаються в снігу протягом тривалої антарктичної зими. Коли погодні умови стають сприятливими (а зараз в Антарктиді літо), спори починають проростати.

Науковці кажуть, що, крім зеленого пігменту — хлорофілу, їхні клітини містять ще й червоний каротиновий шар, тому на снігу виникають червоні плями, ніби від малинового джему. Цей шар захищає водорості від ультрафіолетового випромінювання. А от для самого снігу кольорове забарвлення якраз не віщє нічого хорошого. Бо «червоний» сніг менше відбиває сонячне світло і, відповідно, швидше тане. А це вже ознака зміни клімату.

Таке явище, як «цвітіння» снігу, крім Антарктиди, можна спостерігати ще в Арктиці, а також в Альпах та інших високогірних екосистемах.

уряду, очолив делегацію нашої країни.

Україна вже була членом цієї організації з 1994 року. Але наш статус був неповноцінним: ми не мали, як й інші два десятки країн, права голосу. Консультивативною стороною могли стати лише країни, які ведуть в Антарктиді щорічні наукові спостереження. На той час Україна вже кілька років мала станцію «Академік Вернадський», і ми напередодні подали відповідну заявку, розгляд якої був включений у по-

рядок денний наради. Після позитивного рішення було передбачено традиційний прийом із нашого боку. Тож ми, щоб вразити гостей традиційною українською гостинністю та зекономити кошти, захопили із собою і провезли майже через усю планету хорошу українську горілку і сало. Але особливістю набуття статусу консультивативного члена була одноголосна підтримка всіх уповноважених членів, яких на той час було два з половиною десятків, серед яких єдина пострадянська краї-

25 років тому Україна отримала власну дослідницьку станцію в Антарктиді

на — Росія, якій цей статус автоматично дістався після розпаду Радянського Союзу.

Перед вильотом із Києва від одного з зарубіжних посольств ми отримали інформацію про те, що Нова Зеландія, а з нею Австралія і, можливо, ще деякі країни заперечуватимуть щодо надання Україні статусу консультивативного члена. Для нас це було неочікуваною звісткою, розбираючись вже не було часу, і наша делегація вирушила через Франкфурт, через усю Африку в Кейптаун.

По прильоту — а це був вихідний день — я почав шукати делегацію із Нової Зеландії, аби прояснити суть претензій. З'ясувалося, що кілька років тому два кораблі, що на той час належали російській компанії, здійснювали незаконний вилов риби і були зафіксовані відповідною службою Нової Зеландії. Але їм вдалося втекти, іх не було затримано. За два роки ці кораблі здійснювали вилов риби уже в законний спосіб біля берегів Нової Зеландії, і один із них зламався. Тепер вони вже належали українській компанії, мали іншу назву і були приписані до порту Севастополь. Новозеландські морські служби вирішили надати допомогу і з'ясували, що це — давній порушник. Попередньим власником вони не цікавились, а всі претензії пред'явили Україні. На їхні вимоги покарати порушників відповідні структури України не прореагували, що додало завзяття новозеландцям. А тут трапилася нагода покарати державу-«порушника».

Василь Кремень під час підписання угоди про членство України в Антарктичному договорі.

«Академіком»

На всі наші запевнення, що винне не наше міністерство, що ми розберемося й таке інше, новозеландці не знімали вето. А разом з ними з почуття солідарності про це ж заявили Австралія та Франція. Мої бесіди з ними не допомагали. Напруга була велика. Усього не передказати. Якщо коротко, то після нашого звернення до МЗС України Посольством України в Москві (посол Микола Білобло-

більше не потрібно, була відмова. Як доказ росіяни посилалися на лист Кабінету Міністрів України початку 90-х років за підписом першого віце-прем'єра міністра Ігоря Юхновського про те, що, мовляв, Україна просить передати їй одну з колишніх радянських станцій. Щиро кажучи, ніхто з нас не знат про цей лист, і проблема для України геть вичерпалася після появи станції «Академік

ва делегації роблю коротку промову і переходжу на сторону столу засідань, де розміщаються представники країн, що є консультативними членами. Попереду несуть прапор України і розміщають його за моєю спиною.

На фуршет у найбільшому складі прийшли... росіяни

Увечері ж ми за підтримки місцевого ресторану і «за участ-

Нині до числа учасників Антарктичного договору входять 47 держав, із них 28 мають статус консультативних сторін, і серед них — Україна. Крім Росії, єдина з пострадянських держав.

цький) було проведено перемовини з Посольством Нової Зеландії в Росії і через державні гарантії щодо суден-порушників було знято вето на набуття Україною більш високого статусу в Антарктичному договорі. Але це було далеко не останньою проблемою. Тепер проприя виступила Росія.

Інтереси Росії представляв її посол у Південно-Африканській Республіці. Формальним приводом був закид, що Україна претендує на колишні антарктичні станції Радянського Союзу. На наші запевнення, що це не так, що в нашої країні є колишня станція «Фарадей», що значно комфортніша за будь-яку радянську, і нам

Вернадський». Істинна причина такої позиції Росії полягала у прагненні представляти в Антарктичному договорі всі країни СНД. Така позиція у ті часи була притаманною Росії, зокрема її у питанні приєднання України до Болонського процесу у вищій школі.

Знову ж таки довелося підключати центральні органи влади у Києві. Активну роль тоді зіграв міністр закордонних справ Костянтин Грищенко.

Врешті-решт вдалося відбити претензії Росії. І от відбувається засідання членів Антарктичного договору. Ставиться питання щодо України, ніхто не заперечує, як голо-

ту» наших припасів організували фуршет, на який прийшли представники різних країн. Але в найбільшому складі були росіяни, які знали смак нашої горілки і сала й усе наголошували, що вони нас підтримали, намагаючись згладити явно ненадружну позицію до нашої держави.

Тільки сівши в літак, я зміг скинути напругу. І з почуттям виконаного перед Україною обов'язку ми вирушили додому.

Тепер до числа учасників договору входять 47 держав, із них 28 мають статус консультативних сторін, і серед них — Україна. Крім Росії, єдина з пострадянських держав. ■

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Офіційною датою створення Національного антарктичного наукового центру (на той час — Центру антарктичних досліджень) є 9 червня 1993 року. Першим його директором став член-кореспондент Національної академії наук України Петро Гожик. За рік до цього, 3 липня 1992 року, президент України Леонід Кравчук видав указ про участь України у дослідженнях Антарктики, а 17 вересня 1992-го Верховна Рада ухвалила Постанову про приєднання України до Договору про Антарктику 1959 року.

Проте у 1992 році Росія назвала себе єдиною правонаступницею СРСР, що дало їй одноосібне право розпоряджатися всіма активами за межами колишньої радянської імперії, в тому числі й антарктичними станціями. На прохання України в рамках розподілу активів колишнього СРСР передати одну з п'яти антарктичних станцій Москва відповіла відмовою, запропонувавши натомість надати окремі об'єкти зі складу Російської антарктичної експедиції винятково на правах оренди.

Назустріч Україні пішла Велика Британія, заявивши про бажання безоплатно передати свою станцію «Фарадей» на острові Галінdez Аргентинського архіпелагу (Західна Антарктика).

20 липня 1995 року в Лондоні посол України в Великій Британії Сергій Комісаренко та міністр закордонних справ Великої Британії Девід Девіс обмінялися дипломатичними нотами про передачу Україні антарктичної станції «Фарадей», а директор Центру Петро Гожик і очільник Британської антарктичної служби Бері Хейвуд того ж дня підписали відповідний Меморандум про взаєморозуміння.

6 лютого 1996 року на станції було урочисто спущено британський прапор і вперше піднято Державний прапор України, що символізувало заключний етап передачі станції та перейменування її на Українську антарктичну станцію «Академік Вернадський». Після цього станція отримала нову назву «Академік Вернадський» — на честь видатного вченого, засновника вчення про біосферу та ноосферу, першого президента Академії наук України (1918 р.) Володимира Вернадського.

(За даними сайту Національного антарктичного наукового центру)

■ НЕГОДА

Сердитий вітер завива

Після руйнівних шквалів до України прийде потепління до +14 градусів

Інна СТЕПАНЧУК

воградська — 8, Черкаська — 5 і Луганська — 3. До відновлення електропостачання залиchenо бригади обленерго. «Дрібніші» збитки підраховують, наприклад, у тій же Одесі — в результаті падіння дерев було пошкоджено щонайменше 112 автівок.

Учора вітер у більшості регіонів ущух, але, за прогнозами Українського гідрометцентру, в зоні шквалів ще залишилися Луганська, Одеська, Львівська, Івано-Франківська та Закарпатська області (тут пориви вітру сягали 15—25 м/с)

Проте вже сьогоднішній день принесе значно комфортніші погодні умови, хоча вітер ще «гулятиме» в деяких регіонах. «Середа приверне нашу увагу потеплінням, — зазначає на своїй сторінці у «Фейсбуку» синоптик Наталка Діденко. — Завтра впродовж дня у більшості областей України очікується +7...+12 градусів, а на півдні та заході — місцями до +14 градусів! Трохи свіжіше буде на Харківщині, Сумській, Чернігівській, Івано-Франківській, Запорізькій, Тернопільській та Чернівецькій.

На решті території південно-західний вітер обіцяє бути помірним. Дощі пройдуть у західній частині, в Карпатах із мокрим снігом. Місцями небезпеки — можливі у північній частині. Проте на більшості території України переважатиме суха погода».

У Києві, як наголошує синоптик, 26 лютого буде хмарно, без істотних опадів, хіба що в окремих районах невеликий дощ. Вітер південно-західний, помірний. Повітря вдень прогріється до 8-10 градусів. ■

До наших читачів

На відміну від електронних ЗМІ, друковані видання дуже дороговартіні у виробництві. Кожен номер газети — це папір (імпортований, тому недешевий), друк і доставка Укрпоштою, на які в останні роки постійно зростають ціни.

«Україна молода» всі ці роки витримувала конкуренцію на газетному ринку, попри тягар збитків і мізерні зарплати співробітників, намагалася не підвищувати передплатну і роздрібну ціни, аби об'єктивна інформація була доступною для читачів. Певне зростання вартості за 2019-2020 роки — це збільшення частки відрахувань Укрпошти при тому, що до її роботи з доставки видання безліч претензій.

І сьогодні редакція перебуває в непростому фінансовому становищі. Тому звертаємося до всіх прихильників «України молодої» підтримати улюблену газету в силу своїх можливостей. Надто ми сподіваємося на український бізнес.

Банківські реквізити для перерахування коштів:

ПП «Україна молода»

ЄДРПОУ 25593633

р/р UA 133510050000026005557338100

АТ «УкрСиббанк», МФО 351005

Призначення платежу: благодійний внесок на розвиток газети.

Вдячні за підтримку.

■ ПОЛІТПАРНАС

А МИ
ЖИВЕМ...

Олександр ТКАЧЕНКО

Городище, Черкаська область

*Нам не везе на президентів
(хоч олігархів вистача).*
*Ббивають гідних претендентів,
...вже тридцять літ народ чека.*
У Чорновола на дорозі
Влетіло авто — як завжди,
Все ненароком, випадково...
Лиш потім зникли всі сліди.
Убито Кирпу на квартирі,
Бо з Зеком красти не бажав,
Лиш встиг, живий, по всій країні
Вокзали нові збудувати.
Купуєм газ в Росії мирно,
Бо ліньки свій видобувати,
Щоб їм валюту гнати швидко,
А з нас дорожче гривні брать.
Великі школи збудували —
Стоять в селі напівпусті,
Бо діток зовсім мало стало,
Де їх навчають вчителі.
Не вистачає всім роботи,
Пустіють села і міста,
Бо молоді шукануть долю,
А хто старенький — вимира.
Ми їх виховуєм, навчаєм,
Даєм професію в життя,
В чужі держави проводжаєм,
Хоч Україна в нас одна.
Зате в нас бізнес процвітає,
Одним везе, а другим — ні,
Пластмасу й дріб'язок з Китаю,
Із Польщі — взуванки міцні.
Десь ділиться фабрики й заводи,
Лиш труби голі височать,
Їх бережуть стари тополі
I сиві мури сторожать.
Живем, народжуєм, вмираєм,
Міняєм владу поколінь,
Коли ж корупцію здолаєм
I будем жити без хабарів?
А ми живем, бо мусим жити,
Дбай покоління на віки,
Кохати, трудитись і творити,
Щоб Україну зберегти! ■

■ ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

Вустами волошиних і бужанських
глаголять кацапи

Молоді політики повинні вивчити уроки історії

Антон КАДЕНЮК

Житомир

Це мое звернення до тих людей, які, завдяки проросійським телеканалам в Україні, все сподіваються на манну небесну і процвітаюче життя. Проросійські телевізійні клакери, об'єднавшись у реваншистську п'яту колону, роблять усе, щоб підірвати авторитет України на міжнародній арені, дестабілізувати ситуацію в державі. Обурює мене та більшість (73 %) людей, які досі обирали владу не розумом, а вухами та очима, надивившись «Сватів» і «Слуг народу».

Античний філософ Платон одним із перших помітив, що влада за демократії дістается тим, хто підіграє натовпу. В українській моделі демократії йдеться про маргінальніх популистів та демагогів, частина яких ретельно приховує громадянство Росії та інших недружиних до України держав.

Усе прогресивне людство висловило свою скорботу за мільйонами українців, яких радянська влада виморила голодомором у 1932-33 роках, хоча голод, завдяки совітам, повторився і в 1947-му. Мета Москви була одна — винищити працелюбний український народ. Спостерігаючи тепер за заходами, які проводилися в столиці України та інших містах за казенним сценарієм і то лише один день, хочеться сказати молодим політікам, що про цей злочин комуністичного режиму треба пам'ятати щодня і нагадувати новій владі, що психологія москаля не змінилася і до сьогодні.

Українське суспільство (правда, не

все) зробило свою справу й отримало «слуг», яких буде тепер навчати на курортах Трускавця. Я порадив би пану Розумкову відвізти своїх «слуг» на курорти Донецька та Луганська — нехай там проводять свій вишкіл.

Згадуючи 2019 рік, варто нагадати, що це був рік століття Соборності України, 80-річчя окупації земель Західної України, однак про такі історичні події ні волошин з бужанським, ні ківа з павленком на каналах 112 та ZIK не обговорили ні словом. Така поведінка сучасних політиків, які раніше комуністичної влади, призводить до замовчування суспільно важливих подій у житті країни. Дивним виглядає, що секретар ЦК КПУ товариш Леонід Кравчук не чув про голод 1932-33 та 47-го років. Ну за радянських часів змушений був мовчати, але ж за часів незалежності?.. І тільки Віктор Андрійович Ющенко першим наслівився голоно на весь світ заговорити про Голодомор, саме він першим запровадив вітанування всіх невинно замучених голодом.

Я і моя родина, як і всі галичани, відчули на собі у 1947 році, що таке бути «ощасливаним» радянською владою, потерпавши від голоду. А все почалося з вересня 1939-го, коли порушилося наше мирне життя. Добре пам'ятаю, як у наше село восени 39-го в'їхали вантажівки з солдатами Червоної армії. Діти одразу відчули настрій батьків: наше село розташоване за 5 км від річки Збруч, що була природним кордоном із радянською Україною, тож батьки бачили той «рай», який принесла комуністична влада там, за Збручем. Із приходом нової влади працелюбні

співучі односельці замовкли, закінчилося веселе життя. Перше, за що взялися перші москалі, як іх називали, — наступ на релігію та церкву. Безпосередньо заборонити людям ходити до церкви влада не наважувалася, тому й вигадували в неділю різні зібрання чи свята. На них заганяли людей або силою, або страхом, збори могли тривати цілий день, тож до церкви ніхто не встигав.

Наступне, чим запам'яталася комуністична влада, що мого батька і його рідного брата силою забрали в лавиsovітської армії. І хоч ця влада панувала недовго — війна завадила, — проте і в такий короткий термін вона показала себе не з кращого боку. Проте вже другий її прихід показав усе, на що вона була здатна. Починаючи з 1946 року, всі сили районного керівництва були кинуті на те, щоб організувати на селі колгоспи. Про форми і методи немає сенсу писати, скажу одне — створення колгоспів призвело до голоду 1947 року, аналогічного з 1932-33 роками на Великій Україні. Добре пам'ятаю, як у селі пухлий помирали люди просто на вулицях. Голод зачепив і мою родину — померли мій вуйко, дружина батькового брата, а також моя сестричка. Від голоду нас врятувала корова, яку батько вночі охороняв, бо згодні люди йшли навіть на злочин, щоб тільки врятувати власне життя.

До політиків, які народилися і виростили вже за часів незалежної України, в мене одна вимога — пам'ятайте про мільйони безневинних жертв Голодоморів, щоб подібне більше ніколи не повторилося в нашій країні. ■

Уже й без
бабака
Тимка стає
зрозуміло
— весна
цьогоріч
буде дуже
ранньою.

Віктор КОБЗАР

Київ

Вельмишановна редакція! Написати вам змусило мене нововведення на нашому телебаченні. На шостому році війни проти агресії Росії вводиться кодування супутникового сигналу телебачення чотирьох медіа-груп: «1+1 Media» — шість телеканалів, StarLight Media — шість каналів, «Медіа-група Україна» — також шість, а «Інтер Медіа Груп» — вісім! Це насмішка чи що?

На мое звернення до Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення я отримав таку відповідь: «...У ліцензійних умовах українських телеканалів передбачено

■ МЕДІА ДЛЯ МАС

Захищаючи авторські права,
втратимо власні

Як нас насильно «годуватимуть» російською пропагандою

поширення програм із супутників у кодованому вигляді. Повідомляємо, що українські медіа-групи намагаються запровадити європейську практику кодування супутникового сигналу і таким чином посилити захист своїх авторських прав на телевізійний продукт, що сприятиме боротьбі з пі-

ратством, а також розвитку ринку платного телебачення. Задля цього в 2020 році медіа-групи планують закодувати свій сигнал та передати права на супутникову ретрансляцію до провайдерів програмної послуги ТОВ «Віжн ТВ» (Viasat) та ТОВ «Екстра-ТВ» (XTRA TV)... Якщо абонент викорис-

товує ефірний цифровий прийом (DVB-T2) або переглядає телепрограми за допомогою провайдера програмної послуги, який надає послуги кабельного (аналогового та цифрового) телебачення, у т.ч. IP-TV, то вищезгадані зміни, а саме кодування супутниковых каналів, жодним чином його не

стосуватимуться». І підпис — Ольга Герасим'юк, перший заступник голови Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення.

І що тепер — люди дивитися російські канали та антиукраїнські, які в нашому телепросторі працюють на РФ? Бо звідки простому пенсіонеру взяти гроші на тюнер (блізько 2 тисяч гривень!) та на щомісячну абонплату! А це ж іще хтось добре заробить на імпорті цих самих тюнерів. Входить, народ вимушений буде дивитися антиукраїнські агресивні програми. І що держава Україна з цього виграє? Подальше посилення російської пропаганди! Ганьба таким рішенням! ■

ЛАВРЕАТ

Почесні олігархи

ЯК «КРЕАТИВНА СИЛА СУСПІЛЬСТВА»

Костянтин РОДІК

Якщо є ретро-проза, то можна припустити й існування ретро-нонфікшну. Коли жходить про краєзнавчу літературу, припущення взагалі зайве: вона, вважай, уся ностальгійна. Нова книжка Тетяни Водотики «Почесні громадяни міста Києва. 1872–1917» (К.: Варто) – чи не ідеальний приклад. Авторка, науковиця академічного Інституту історії України, дебютувала в науково-популярному жанрі торік – тоді її книжка «Простір можливостей: Україна в добу заліза та пари» (К.: Кліо) увійшла до коротких списків номінації «Обрій» та премії «Нонфікшн». Вже там було добре видно, що амбіції пані Водотики виходять далеко за межі архівних розкопок – на терени культурологічних узагальнень.

До большевицького заколоту 1917 року у Києві було лише 14 почесних громадян. Здавалося б, простору для системної оповіді замало – хіба на збірочку біографічних нарисів. Аж ні – авторці вдалося вписати ті нечисленні біографії у дослідження феномену російського колоніалізму.

Саме так: інститут почесного громадянства з'явився у Російській імперії у другій половині XIX століття як політтехнологічне прикриття примусового зросійщення тогачасного бізнесу, а тоді інкорпорації його до владної вертикалі.

Це не лежить на поверхні – як і будь-які імперські стратегії. Та погляньмо на факти. Коли внаслідок наполеонівського воєн Росія перекроїла тодішню карту Європи й загарбала чималий шмат Польщі, Москва попервах сподівалася здобути симпатії поляків – щедро роздавали посади й маєтки. Але польська шляхта на це не кипилася.

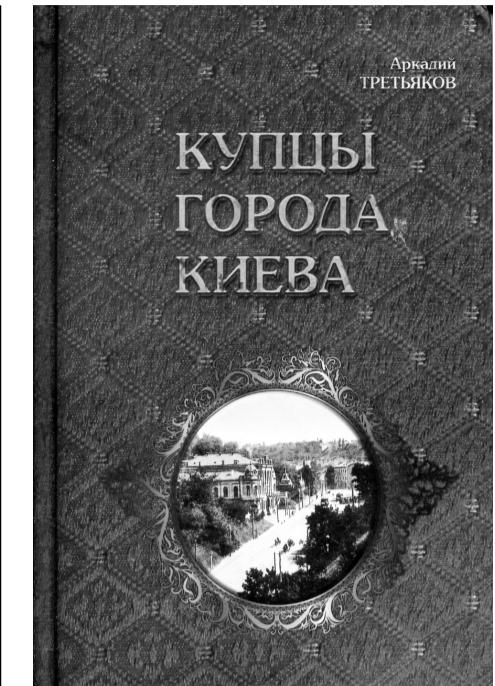
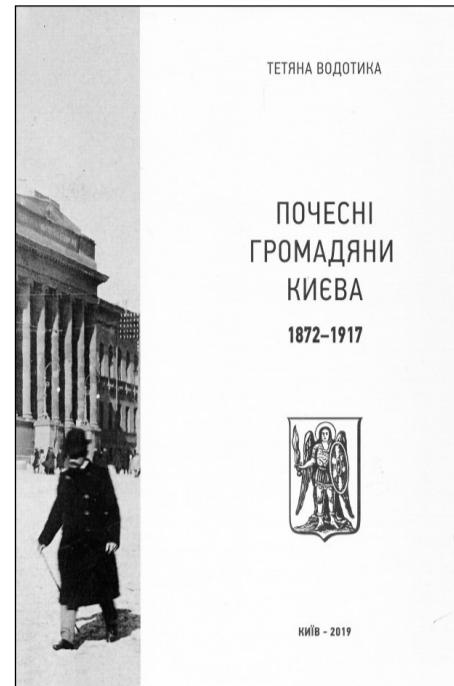
Тоді почалося економічне витіснення польського чинника. 1841 року виходить указ, що надає російським купцям, котрі згодні переселитися до Київської, Волинської та Подільської губерній, нечувані преференції: звільнення на 15 років від усіх державних податків і зборів. Витримати таку «конкуренцію» місцевим комерсантам було неможливо.

Далі виникла ідея з почесним громадянством, яке «позиціонувалось як проміжний стан між купецтвом і дворянством». В Європі процес визнання громадянських і суспільних прав буржуазії відбувся двома століттями раніше. Не скажати, що він був безболісний, але правляча верхівка не втрачала гумору – згадаймо Мольерового «Міщанина-шляхтича». В Росії усе перетікало налагато похомуруше, із традиційним залученням силовиків-податківців. А головне – з активним використанням московського винаходу, міфоторочої політ-брехні.

Т.Водотика приділила чимало уваги цьому чинникові – просто не могла обйтися увагою, бо перші почесні громадяни з'явилися не в Києві, а в Севастополі. І з'явилися саме як пішки на міфоторочі шахівниці: «Російська імперія програла і битву за Севастополь, і Кримську війну. Гіркоту поразки та «оклигання» від принизливого мури спробували підсолодити створенням міфу про велич та міць російської армії й духу, захист православ'я від західної ворогів. Одним із проявів цього міфу стала «історія про геройну оборону Севастополя». Хоча насправді місто здали, адже Чорноморський флот було затоплено навіть без спроби дати бій англо-французькій ескадрі. Ця міфологема виявилася настільки успішною, що не тільки продовжувалася і розвивалася весь час існування Російської імперії, а й «перейшла у спадок» СРСР, де створили не менш «величний» міф про другу оборону Севастополя, хоча місто так само здали, поклавши сотні тисяч життів».

Це також про те, що серед «почесних киян» фігурують різні персонажі, включно з тодішніми олігархами, котрі вже зналися на піари. Приміром, почесним громадянином Києва став Ніколай Чоколов – «алкогольний магнат», чий горілчаний завод на Лук'янівці знищив річку Глибочицю. Саме його можна вважати винахідником виборчої «гречки» – балотуючись до міської думи, масово підкуповував виборців, щоправда, не кроючи, а власною горилкою. Походив із тих російських купців, що посунули в Україну за асиміляційними пільгами; відвітерий українофоб, «співзасновник Київського клубу російських націоналістів». Може, насправді саме за це йому й дарував почесне київське громадянство російський імператор.

Утім, у нагородних документах згадано інше:

Звісно, у сузір'ї почесних громадян Києва чи не найяскравіше виблискують імена Терещенків, Федора та Ніколи Артемійовичів. Про цю родину написано уже чимало, та їх основний корпус тогчасних мемуарів опубліковано. Тож, авторці годилося б поводитися обережніше і не припускатися, м'яко кажучи, необґрунтovаних суджень на кшталт «один не надто успішний міністр за кордонних справ Тимчасового уряду». Спогади і дослідження свідчать протилежне: Михаїло Іванович Терещенко був, якраз, одним із найефективніших урядовців тимчасового кабінету (якщо взагалі можна говорити про «успішність» упровождя тримісячної каденції).

Є у книжці розділ «Достойники без звання» – про тих, кого міська дума висувала на звання почесного громадянина, але імператор так і не підписав схвального указу. Наприклад, про Ізраїля Бродського та його сина Лазаря –згадаймо Хоральну синагогу, Політехніку, Бессарарабу, обласну лікарню. Або про книговидавця Стефана Кульженка, котрий на початку ХХ століття входив до переліку 300 найуспішніших підприємців імперії. Кульженко видавав книжки як мистецькі твори: залучав кращих ілюстраторів, друкував на модерніму обладнанні – чимось він нагадує нинішнього Івана Малковича. Пригадую, як 1989 року Товариство книголюбів України випустило репринт «Ілюстрованої історії України-Русі» Михаїла Грушевського з Кульженковою друкарні. Попри поважний вік, видання мало не просто сучасний, а форвертський, сказати б, вигляд – наклад розлетівся миттєво.

Попри вабливу для читача біографічну насыченність, у «Почесних громадянах» можна побачити також і не дуже приховану презент-пропозицію для сучасних бізнесменів. Чому б ні, коли ті не завжди розуміють? Як пише у вітальному слові продюсер видання Сергій Костянчук, президент Київської фундації культури: «Віримо, що традиції меценатства в нашому місті будуть гідно про-

довжені сучасними почесними громадянами».

Вельми помічним посібником для глибшого занурення до «Почесних громадян» є книжка Аркадія Трет'якова «Купці міста Києва» (К.: Сучасний письменник), яка завершила минулорічний рейтинг у Короткому списку довідкової підномініації. Три роки архівних розшукув – родовідні скрипти про 3745 купців, котрих науковий консультант і редактор Ігор Гирич, доктор історичних наук з Інституту джерелознавства НАНУ, назвав «креативною силою суспільства». Саме тут знаходимо економічну деталізацію поняття «гільдія»: підприємці добровільно-примусово оголошували розмір свого капіталу і залежно від його рівня записувалися до першої чи другої гільдії, набуваючи різних преференцій (наприклад, право участі у виборах). Щороку підтверджували свій статус, сплачувуючи податок-відсоток.

Тут же – промовиста статистика. 1907 року до 1-ї гільдії записалося 345 купців (із них 329 – євреї); до 2-ї гільдії – 582 (росіян 259, євреїв 294). А «тютюнове виробництво передувало в руках караїмських купців майже на всі 100%». Саме тодішній «тютюновий король» Соломон Коган родом з Світязарівки власним коштом збудував чарівну Кенасу, спроектовану архітектором Городецьким.

Цікавинок у книжці задосить. Ось про Бернarda Каульфуса, що тримав магазин і прокат велосипедів. Про нотаріуса Василя Барщевського, який поруч книжкової торгівлі відкрив ще й бібліотеку. А «Іздиковські мали найбільший у Києві склад книжкової продукції Росії і Європи – близько 200 тисяч примірників книжок різними мовами». Автор формулює мету свого дослідження: «Може, хтось із киян знайде тут своїх предків». Та читачеві нетерпеливіться вже: чи не стикаємося ми сьогодні з нащадками згаданих Бородянських, Гордонів, Зелінських, Мітницьких, Фальковичів, Фінкельштейнів і тощо-тощо? Але то, звісно, завдання іншої розвідки.

■ НОМІНАЦІЯ «ВІЗИТІВКА»

Краєзнавча і туристична література / етнографія / історія повсякдення / дорожні нотатки

1	Володимир ПАНЧЕНКО. Сонячний годинник. – К.: Темпора, 436 с.(о)	53,15
2	Тетяна ВОДОТИКА. Почесні громадяни міста Києва. 1872-1917. – К.: Варто, 224 с.(с)	53,12
3	Громовиця БЕРДНИК. Знаки карпатської магії. – Л.: Terra Incognita, 224 с.(п)	28,58
4	Александра ЛОШАК, Валентин СТАРОСТИН. Синагоги Екатеринослава. – Дніпро: Герда, 320 с.(п)	26,62
5	Аркадій ТРЕТЬЯКОВ. Старий Хрестатик і його домовласники. – К.: Сучасний письменник, 328 с.(п)	25,85
6	Кривий Ріг крізь об'єктив німецького солдата (1941-1944 рр.). – К.: б/н, 200 с.(п)	25,78
7	Леонід КАНТЕР, Павло СОЛОДЬКО. З табуретом до океану. – К.: Люта справа, 312 с.(о)	25,12
8	Atlas Obscura. Найдивовижніші місця планети. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 464 с.(п)	22,23
9	Степан МАШКЕВИЧ. Історія приміських трамвайніх ліній Києва. – К.: Варто, 224 с.(п)	19,81
10	Сергій ПАВЛЕНКО. Батуринська фортеця. – К.: Мистецтво, 192 с.(п)	17,15
11	Софія Яблонська. Чар Марока; З крайні рижу та опію; Далекі обрії. – К.: Родовід, 192+240+336 с.(п)	16,28
12	Михайло МАСПЛІЙ. Улюблені пісні ХХ століття. – Х.: Фоліо, 399 с.(п)	13,96
13	Ukraïner. Країна зсередини. – Л.: Видавництво Старого Лева, 312 с.(п)	13,42
14	Андрій ТИЧИНА. Україна. Центр. Півден; Захід. Схід. – Х.: Фоліо, 269+269 с.(п)	12,62

*номінувалося 36 видань

**Правий стовпчик – рейтинг видання: кількість набраних балів, поділена на кількість експертів, що голосували

■ СТОП-КАДР

Кінець історії, початки нового кіно

І продовження Міжнародного кінофестивалю у столиці Німеччини

Сергій ТРИМБАЧ, спеціально для «України молодої»
Берлін

Фільми — це передусім історії про щось. Далеко не тільки це, однаке ж якщо картина розвалюється на окремі сегменти, то це означає, що стежити нам, глядачам, на екрані нема за чим. Водночас це ще й історія як, власне, велика історія усіх нас — навіть тоді, коли йдеться про приватні, камерні оповіді, все одно в них прозирає історія велика.

Трагедія, що переходить у комедію

Осoblivістю сучасного життя є те, що в ньому велика історія як така завершилась. Принаїмні так це виглядає у деяких відомих концепціях щодо «кінця історії». Мовляв, розвиток тривав-травив, та й дотривався: все сформовано, дім історії побудовано, лишається у ньому жити-поживати, горя на свою голову не шукати. Про це і стрічка з великого конкурсу «Видалити історію» французьких режисерів Бенуа Делепіна і Густава Керверна. Їхні герої живуть у провінційному містечку, де кожен будинок схожий як дві краплі води на інший, так само, як і технічна й меблева начинка кожного. І люди схожі, бо ж мислять за однією й тією ж матрицею. Й відтак не дано таким людям творити історію — вона якщо й твориться, навіть у приватному секторі життя, то поза їхньою воєю і свідомістю в цілому.

Схожі ці люди, а все ж не надто. На цьому значною мірою й вибудовуються сміхові епізоди французького фільму, який викликав у фестивальному залі постійний і щиро-сердній сміх. Інтелектуальна комедія — рідкісний нині продукт. І водночас претендент, як на мене, на один з «срібних медведів».

А от в іншому фільмі великої конкурсної програми, «Перша корова» американки Кейлі Рейчард, йдеться про старт історії — бізнесу по-американськи, яким він народжувався на

початку XIX століття. Не у великих містах, а на великих американських просторах, де тьма-тьмуща людей, чие знайомство з законом обмежувалось звуками куль із пістоля чи рушниці.

Деякі з них інтуїтивно вловлювали необхідність щось там накопичувати, формувати початковий капітал, з якого потім і почав проростати бізнес крутіших масштабів. Двоє персонажів стрічки заробляють на відкритих ними борошняних «піндинках», що смажатьться в олії просто на очах у публіки. А молоко для ефективнішого кулінарного бізнесу вони добувають у єдині в тій місцині корови — доячи її потайки від господарів. Зрештою, це й спричинило до локальної війни: господарі «правильної» моральної орієнтації проти «неправильних» — тих, що з мораллю не дружать, інтуїтивно вловлюючи, що бізнес поганенько узгоджується з моральним кодексом будівника капіталізму. Отак і «недуугоджувались» до нинішніх часів, коли великий бізнес на дух не приймає будь-які моральні кодекси, попри наші недавні явлення (мовляв, у капіталістів там шик-блеск, краса суцільна і все за правилами). «Перша корова» — про початки цього процесу, який не зупинився тільки тому, що у тій війні торба з грішми дивом уціліла... А не вціліла б — можливо, й досі та корівка паслася б собі спокійно, на радість її правовірним патріархальним хазяям.

Археологія по-кінематографічному

Румунський фільм «Друкарський принт» режисера Раду Джуде (фестивальна програма Forum) продовжує розкопувати поверхні режimu Ніколає, Чаушеску. Здавалось, Нова хвиля румунського кіно все вже розкопала і все винесла на поверхню, під софіти історії — аж ніц, є ще про що говорити. Сказати б, археологічне кіно. Хоча, кажучи відверто, фільм виглядає надто дидактично, з великом «стендапним» вставками з акторами, які віщують і викривають. Цікавими є тільки, хоч як дивно, епізоди із самим диктатором Чаушеску — от ся дитяча гра у велич, з фактично ігнорацією реальності як такої. Щось подібне було і в СРСР у часи Брежніани. Театр одного актора, де всі інші — масовка. Продовжуватися довго таке не могло, скінчилось — відомо чим. От тільки історія учить тому, що вона нічому і нікого не учить: ні диктаторів, ні народ, ні інтелектуалів.

Своя археологія у героя фільму «Сибір» (великий конкурс) 68-річного Абеля Феррари. Героя цього, на ім'я Клінт, як незрідка у Феррари, грає знаменитий американський актор Віллем Дефо. Клінт цей — річ у собі, тому й у «Сибір неісходиму» забився, тут він чужий, тут він сам по собі — хоча б тому, що й мови не знає. Невеличкий бізнес, алкогольні напої, чаї всілякі.

«Сіль сліз». Чорно-біле зображення.

Серед відвідувачів трапляються дві місцеві жінки, бабця і її доросла онука. Теж погрітись прийшли. Бабця (у титрах назначено прізвище виконавиці — Розуменко; напевно, що з тих українців, що вийшли до Сибіру і Далекого Сходу на початку ХХ століття) говорить російською, але з доволі помітним українським акцентом. Випивають дружно, ут্তрох, з Клінтом, горілочки («водочкі»), а потому бабця викладає новину — онука вагітна, і ще як вагітна (демонструють цей факт у натурі, оголюючи пишне тіло молодої жінки). Здавалось би, ось він, той момент, коли Клінт вийде із своєї ніші, життя дарує йому можливість здобути сім'ю, свое, інтимно прогріте і обляштоване середовище... І герой справді поринає у ласки.

Поринає ненадовго. Не випадково, що у цих епізодах російська мова не субтитрується англійською — вона не входить у свідомість героя Дефо, вона чужа йому, як, власне, і будь-яка інша. Не його це шляхи. Далі він занурюється у мандрівку в самого себе, або, як сказано в анотації до фільму, «мандрівка стає танком з демонами». У чомусь класична, відома з часів сюрреалізму, техніка потоку свідомості, в якій скануються хворобливі епізоди марень, намагань хоч якось

домовитись з тими самими демонами.

І все це на тлі велических сибирських просторів, прекрасних і незгідних космічних планів, крізь які в душі людські дивиться сам Бог. Ні-ні, для душі, зацикленої на своїх внутрішніх образах і ритмах сонце буття поволі, але невпинно згасає... Не подивуюсь, якщо фільм отримає один із прізів Берлінале. Але не Дефо, звичайно, тут не люблять винагороджувати уже й без того «безсмертних» акторів.

Те, що приватна історія може бути цікавою й виразною, довів 71-річний французький режисер Філіпп Гаррель у фільмі «Сіль сліз». Судячи з цієї стрічки, її автор у молодості пережив зачарування Нової французької хвилі. Аби підкреслити той чар, він використовує чорно-біле зображення (до речі, у сучасному авторському кіно це трапляється усе частіше), особливу ліричну атмосферність любовних епізодів, а головне — прагнення повернутись у той час, рубіж 1950-60х (хоча це й не акцентовано). Приватне, інтимне навіть життя тут є знаком епохи — саме так тоді відчували, саме так переживали любовні захоплення, саме такою — у підсумку — і була історія.

Історію творять усе ж люди, якщо вони не забувають, хто вони є і звідки!

Вітторіо Гріголо.
Фото з сайта corriere.it.

Співак відомий як посол італійської культури. У 2015 році він отримав премію імені Енріко Карузо «За внесок у поширення італійської культури в світі».

Знана також активна благодійна діяльність Вітторіо Гріголо, яка полягає, насамперед, у допомозі та підтримці молодих талантів з усіх континентів, у тому числі — організація і проведення майстер-класів. Саме з цим пов'язаний його нинішній візит в Україну. Співак об-

рав провідний вищий музичний навчальний заклад держави — Національну музичну академію України імені Петра Чайковського, аби передати студентам-вокalistам тонкощі оперного бельканто. Ексклюзивний майстер-клас Вітторіо Гріголо відбудеться 28 лютого у Великому залі імені Героя України Василя Сліпака о 13 годині. Дивовижна: вхід для слухацької аудиторії вільний.

■ ВИСОКА НОТА

Зірка бельканто

Учень Лучано Паваротті, один із найкращих тенорів світу Вітторіо Гріголо, проведе майстер-клас у Києві

Леся ОЛІЙНИК, Ольга ГОЛІНСЬКА,
музикознавці

Уперше 28 лютого відвідає Україну видатний італійський тенор Вітторіо Гріголо, який належить до найяскравіших світових зірок бельканто. Приголомшлива кар'єра співака розпочалася ще в дитинстві — як соліста у знаменитому хорі Сикстинської капели у Ватикані. 13-річним хлопчиком Вітторіо виступив в оперному театрі Риму на одній сцені з Лучано Паваротті. Відтоді знаменитий Маestro став наставником юного музиканта, допомагаючи у професійному зростанні та вдосконаленні вокальної техніки. За подібність тембрів Вітторіо навіть називали Павароттіно.

У 23 роки він дебютував у славетному театрі Ла Скала, ставши наймолодшим тенором-дебютантом на цій сцені. Тоді за диригентським пультом стояв

сам Ріккардо Муті. Того ж року співак виступив у Королівському лондонському театрі «Ковент Гарден» у партії Кавалера де Гріє в опері Жуля Массне «Манон».

Міжнародна музична спільнота одразу помітила яскравий вокальний і драматичний талант молодого співака. В подальшому Вітторіо Гріголо співпрацював з такими видатними диригентами, як Зубін Мета, Лорін Маazelль, Антоніо Паппано, Густав Дюдамель. Його партнерами по оперній сцені були всесвітньо відомі співаки: Пласідо Домінго, Кірі Те Канава, Анна Нетребко, Анджела Георгіу, а також зірки поп-і рок-музики: Стінг, Бруно Mars, Брюс Спрінгстін та інші. У репертуарі Вітторіо Гріголо — близько 60 оперних тенорових партій, записано вісім альбомів, кілька з яких стали золотими і платиновими.

Виступи співака незмінно

викликають захоплення у глядачів. Критики відзначають його дивовижний тембр, енергетику, темперамент, видатну артистичність. Нині його можна почути в найкращих театрах світу, серед яких, окрім згаданих, Гранд Опера (Париж), Метрополітен опера (Нью-Йорк), Віденська опера, Національна опера Токіо, Берлінська опера, Цюрихський оперний театр, Оперний театр Валенсії.

Лауреат багатьох престижних премій і нагород, Вітторіо Гріголо в 2008 році номінувався на премію Греммі за альбом West Side Story, а в 2011-му, за версією журналу L'Opera, визнаний найкращим тенором року. 2017-го він був спеціальним гостем на святкуванні 50-ліття Метрополітен опера в Нью-Йорку, в 2019 році — спеціальним гостем і членом журі популярного італійського конкурсу AMICI (аналог шоу «Голос Країни»).

Валентина САМЧЕНКО,
Львів-Київ

Львів вишукано — бо ж опера — і по-сучасному, граючи ефектними образами, світлом, 3D-мапінгом й запускаючи акробатів у класичну канву, оживив Франкового Лиса Микиту. У перші чотири дні показів підряд нової постановки у Львівському театрі опери і балету були аншлаги на всіх п'ятьох (!) виставах. Бо режисер-постановник «Лиса Микити» Василь Вовкун, гендиректор театру, не зрадив своєму принципу гурманити у сценічному дійстві, міцно стоячи на принципах показу саме української історії у широкому культурницькому сенсі.

І ця ненав'язливо українокоентрична прем'єра виходить даліко за межі Львівського театру на площі Свободи, який наближається до 120-ліття з дня відкриття. Бо цьогоріч минає 130 років від часу написання Іваном Франком філософсько-алегоричної поеми-казки для дітей і дорослих «Лис Микита», яка за силою літературної майстерності і читацького резонансу не поступається «Мойсею» й ліриці автора. Це нагода загалом згадати про, без перебільшення, геніального письменника і перекладача, який знов 14 мов, номінованого на Нобелівську премію ще 1915-го (передчасна його смерть залишила таємою те, чи міг би він бути серед лауреатів, бо ними стають лише живі). У Львові він прожив 40 літ.

Історичний екскурс

Особиста справа кожного глядача: іти в театр лише насолоджуватися переглядом чи й поновлювати-накопичувати знання про побачене. Львівська Національна опера паралельно створеній постановці дає можливість копнути глибоко історію написання Іваном Франком «Лиса Микити» та подальших мандрів персонажів твору мистецьким світом. Театр спільно з Львівським літературно-меморіальним музеєм Івана Франка підготував широкоформатний тримовний буклет — українською, англійською та польською — на понад 120 сторінок.

Отже, поема «Лис Микита», що складалася з дев'яти пісень (згодом їх число зміниться), вперше була надрукована 1890-го у львівському дитячому журналі «Дзвінок». А вже наступного року цей варіант з'явився окремою книжкою. І хоч у вихідних даних було зазначено: «з німецької переробив Іван Франко», текст наповнився українським локальним колоритом, події перенеслися у тогочасну Галичину: з містечком Магерів, гірським хребтом Чорногора, річкою Черемош, горою Говерла. Іван Франко помістив двір царя Лева у Львові, зробив Лиса Микиту вихідцем із Підгір'я, який мешкає, щоправда, у вигаданих Лисовичах (науковці відзначають, що словотвірна модель подібна до рідних Франкові «Нагуевичів»).

«Уже сам той факт, що в протягу якихсь там трьох літ довелося друкувати тую книжку вдруге — се, можна сказати, річ у нас нечувана! — той факт і без мене каже, що публіка вже давно дала Франковому писанню свою мовчазливу оцінку», — констатував Агатангел Кримський у рецензії на друге видання «Лиса Микити».

А Михайло Грушевський з приводу скорого виходу у світ четвертого видання писав: «Чу-

■ ПРЕМ'ЄРА

Вертихвіст та інші звіролюди

Трансформація Франкової казки «Лис Микита» через 130 літ у Львівській опері

Лис Микита — Віталій Роздайгора, Заєць — Ігор Знетиняк.

дова поема д-ра Івана Франка, що з високим талантом перенесла відвічну історію злодія лиса на український ґрунт і з незрівняним гумором розвітила його хитроці рисами українського (і особливо галицького) життя, давно стала в Галичині одною з найпопулярніших книжок у дитячої й дорослої публіки, а тепер пробиває собі щодалі ширшу дорогу і на Україну російську. Прегарна книжка для дітей, вона перечітується дозрілими людьми все з новою і новою насолодою».

Ще за життя Івана Франка його «Лиса Микиту» було видано п'ять разів. Твір тоді увійшов до шкільної програми галицьких середніх шкіл.

Оперне життя «Лиса Микити» почалося ще 1947-48 року, коли Франкову казку відобразив у нотному стані діаспорянин, уродженець Тернопільщини Іван Недільський, диригент і віolonчеліст, композитор, який у вазанчений період мешкав у німецькому Байройті, а згодом емігрував у США. На американському континенті у 1970-му прозвучала опера «Лис Микита» Василя Овчаренка, уродженця Ніжина. До написання одноіменної опери звертався і композитор відносно молодшого покоління Андрій Шуль зі США.

Екохустро, трембіта і з'їдання близьких своїх

Ідея створити сучасну оперу «Лис Микита» у Василя Вовкуна виникла кілька років тому. Проект вирізняється тем, що це за тривалий час, із 2001-го, вперше замовлене композитору написання твору Львівською Національною оперою. У результаті представлена україномовна опера Івана Небесного має чимало несподіванок: від, власне, звучання (адже, окрім традиційних для оркестру музичних інструментів, глядачі чують цимбали, бандуру, дримбу і трембіту, а перед тим шум дощу і вітру), до ефектних костюмів та масок звірів, а також сучасних технологій 3D-проекції та світла.

«Вважаю, що «Лис Микита» — явище в українському музичному мистецтві: видовищне, сміливе, технологічне, — коментує музикознавиця Галина Бабій,

Опера «Лис Микита» композитора Івана Небесного у Львівській опері.

Василь Вовкун — режисер-постановник опери «Лис Микита».

Фото надані театром.

продюсерка Українського радіо UA:Супільне. — Іван Небесний максимально відобразив у музичній і характері звірів, суть казки. Так, арія Мавпи Фрузі у другій дії — це тема відомої колядки композитора «Ой, прилітали два соколоньки». Іван Небесний каже, що свідомо цитує її в опері, щоб зробити таким собі маркером своєї творчості».

Художниця по костюмах Ганна Іпатєва для образів героїв використала екохустро, створюючи багатошарові наряди. Матеріал підібраний таким чином, щоб публіка в залі при зміні кольору та ракурсу освітлення бачила в героях спершу людей, а потім тварин. І навпаки. І це підкреслює основну ідею, яку закладав у твір

Іван Франко, а розвинув автор лібрето Василь Вовкун: хитроці крутихвостів зі світу тварин є відображенням людської спільноти, 130 років тому і нині. Підступність, корисливість, обман і з'їдання близьких своїх у пряму і переносному значенні з життя людей — більш витончені, на жаль, у світі людей. Бо ж: «В нас підмога лиши одна — це розумна голова»...

«У нашому випадку це справжній бестселер, але вже оперний, для сімейного перегляду. Це дійство, у якому органічно поєднуються розважально-авантюристичні змісті й підтексти. І важко сказати, чого тут більше: людського в звіриному світі чи, нав-

паки, звіриного у людському», — зазначає Василь Вовкун.

Диригентом-постановником опери став титулований американський диригент українського походження Теодор Кучар. До її творців залучили також молодого художника по світлу з Литви Арвіда Буйнаускаса (який, зокрема, співпрацює з групою «Океан Ельзи»), художницю 3D-мапінгу Світлану Рейніш із Німеччини та італійського хореографа Марчелло Алджери, який до «Лиса Микити» у Львівській опері вже близькуче поставив балети «Пульчинелла» та «Весна священна» Ігоря Стравінського.

Із виконавців варто відзначити темпераментного Лиса Микиту Віталія Роздайгору, який вміло грає і мімікою. Загалом в опері-колажі домінует речетатив. Хоча вистачає приемності і для любителів оперного співу. У поміч глядачам — і рухливий рядок над сценою з текстом украйнською мовою.

Тактика і стратегія «Українського прориву»

«Постановка «Лиса Микити» у Львівській опері звертаєтьсяся одразу до кількох лакун, характерних для оперної справи в Україні, — коментує музикознавиця Анна Ставицька. — По-перше, це проблема сучасного репертуару. Опера XX — XXI століть в українських театрах за одиничними винятками все ще залишається незвіданою територією, через що музиканти і публіка позбавлені можливості виконання та сприйняття оперної естетики, відмінної від звичного для українців репертуару, переважно обмеженого XIX століттям.

По-друге, це практика замовлення оперних партитур сучасним композиторам, до якої звертаються топові світові театри та фестивалі і яка поки не є поширеною в Україні. «Лис Микита», замовлений Івану Небесному Львівською опорою виходячи з репертуарної політики, специфіки аудиторії та загальної стратегії розвитку львівського театру, є типовим прикладом commissioned work, який може продемонструвати ефективність такої форми оновлення репертуару й іншим українським театрам.

По-третє, цим сучасним твором Львівська опера поповнила свою афішу у такому своєрідному сегменті, як дитяча або ж, за визначенням самого театру, сімейна опера. Робота з відвідувачами театру, які потенційно складуть його аудиторію за 20-30 років, є обов'язковою умовою успішного функціонування не лише окремого театру, а й оперної культури як такої у масштабах країни».

Львівська опера «Лисом Микитою» продовжує масштабний проект «Український прорив» — цілеспрямовано, ефектно і гороворово (для не-галічан уточнююмо істинне значення слова горор — честь, гідність). Хіба можна було би порадити змінити кінцівку опери: щоб хитруну не вдалося після злодійств стати канцлером. Може, й алгоритми сучасної несценічної дійсності в Україні мінялись би швидше.

■ НАЦІОНАЛЬНА КУХНЯ

Вареники нами най — весну зустрічай!

Готуємо традиційні страви до Масниці на новий лад

Тетяна ЗІНЧЕНКО

З весною хоч-не-хоч пов'язується все чудове і гарне. І, звісно, — смачне! А вареники, і це кожен підтвердить, це не просто смачне, а неймовірно смачне! Хто ж відмовиться від пухкого вареничка з полуницями чи вишнями, вмоченого у сметанку або мед? Чи від крихітних вареничків з грибами, та ще й з підсмаженою цибулькою? Чи з картоплею або капустою — зі шкварочками з м'ясними прожилками? Чи з ванільним сиром, приправлених розтопленим маслом, а зверху ще й зі сметанкою? Ех, накрутила ж я собі апетит. А мені, у свою чергу, апетит накрутила Тетяна Козак, відома кулінарна майстрина з Пochaєва.

Тетянині страви відомі кулінарній (і не лише) спільноті, бо вміє ж вона їх не просто приготувати, а створити, придумати, втілити в життя так, що вони одразу стають кулінарними шедеврами! А ще господиня вміє гарно подавати, тому приказка «Вміла готовувати, та не вміла подавати» точно не про неї і не про нас, хто зараз візьме до роботи її рецепти. Мама чотирьох чудових діток-помічників, встигає готовувати смачно і красиво і каже, що це — під силу кожному, хто цього бажає. Хто бажає родинного свята, кулінарного драйву, хто хоче тішити, дивувати, надихати! Смачними стравами все це зробити можна, запевняє пані Таня.

Секрети тістотворіння

Цього тижня ми святкуємо Колодія (Масляну чи Масницю) — свято зустрічі весни. Хто хоче — пече пироги та обдарує, пригощає всіх, бо треба пригощати! Хто хоче — пече млинці з різноманітними начинками (у нас це смачніші налисники), але найперше, що готовували українці, — це вареники. Вареники з різними начинками, на пару чи в окропі, смажені чи печені, приправлені маслом, цибулею, часником, медом, сметаною чи вершками, — вони завжди були родзинкою пори святкування Колодія. Цю чудову традицію підтримує господиня з Пochaєва Таня Козак, пропонуючи нам смачні та прості рецепти вареників.

«Дозвольте поділитися одним із улюблених моїх рецептів тіста на кефірі — для вареників і пельменів. Тісто універсальне, для будь-яких вареників з різними начинками, а особливо з вишнями і чорницею (до речі, жоден не розварився і не пустився). Такі вареники можна варити на воді, на пару, вони добре переносять заморозку. Тісто м'яке, ніжкі і дуже присмаковане з ним працювати! Таке тісто можна також залишити в холодильнику, і на другий день з ним ще краще працювати, зовсім не темніє», — розповідає Таня Козак про важливі моменти тістотворіння.

До речі, що цікаво: перші свої вареники вона замісила так, що не могла розкочувати тісто. Тому, згадавши ще одну нашу гарну приказку «Невімілу руки не болять», закачала рукави в буквальному розумінні і таки навчилася готовувати ідеальні вареники. Я особисто багато разів перевірнувалася в точності рецептів Тетяни Козак, у їх простоті й доступності, в «родзинках», властивих саме її стравам, і також рекомендую їх як перевірені власним досвідом. Тобто і від мене прийміть галочку «вдається!».

«Варю вареники від часу закипання до 5 хвилин (залежить від начинки) на середньому вогні, не накриваючи кришкою кастрюлю, невеликими порціями, по 10-15 штук», — уточнює господиня і ділиться рецептом.

Потрібно: 400-500 г борошна, 200 мл кефіру, 100 мл гарячої води, чайна ложка цукру, по 3/4 чайної ложки соди та солі.

Кефір з гарячою водою перемішати ложкою (обов'язково потрібно замісити тісто на теплій рідині). Просіяти борошно, додати цукор, сіль та соду, все добре перемішати і додати теплій кефір. Увага: не потрібно сильно забивати тісто на вареники борошном.

Після замісу тісто буде липкуватими, тому обов'язково залишити його на 10 хвилин для відпочинку, накривши харчовою піл'вкою або рушничком. Потім робочу поверхню притрусити борошном і добре вимісити тісто руками, до 10 хвилин. Ви відчуєте, що тісто стає щільніше, м'яке, ніжне, еластичне.

Потім тісто потрібно накрити харчовою піл'вкою і залишити на 40-60 хвилин, а після цього можете сміливо починати ліпити вареники.

Начинки — які виберете. Пані Тетя-

Вареники — традиційні і лініві.

Лініві варенички — з дитинства і до сьогодні

Тетяна Козак.

Млинці — для всіх улюблених.

накаже, що зараз смакуватимуть вареники із замороженими ягодами: швиденько поліпти, і сік не встигне витекти. Якщо бажаєте, ягоди пересипте цукром, а можна поліпти і відварити їх без цукру, а присипати ним уже готові вироби. Сирна начинка — улюблена для багатьох. Сир може бути і солодким (сир, жовтюк, якщо сир не жирний, цукор і ванілін), або солоний — з кропом. А для тих, хто любить експериментувати, господиня радить приготувати з сиром і картоплею (відварити і потовкти картоплю, додати стільки ж сиру, посолити, додати спеції, зелень, якщо бажаєте), або ж — і це для мене відкриття — із сиром і гречкою. Цікаво, по-новенькому, смачно! Ви будете задоволені результатом своєї праці! Сprobуйте і смакуйте на здоров'я.

Лініві варенички — з дитинства і до сьогодні

«Смачний, корисний і дуже швидкий спосіб приготування сніданку.

Пам'ятаю, як у садочку на сніданок були смачненькі сирні лініві вареники з цукром і сметаною. Мені засмакували вони ще з тих часів до сьогодні — це одна з улюблених моїх страв», — зізнається господиня.

Нам потрібно: сир кисломолочний жирний — 600 г, масло — 60-80 г, 3 яйця, 225 — 250 г борошна, столова ложка цукру, сіль, сметана.

Кисломолочний сир пом'яти товкаччиком або пропустити через м'ясорубку. Яйця, масло кімнатної температури, сіль та цукор добре перемішати і, поступово додаючи борошно, вимісити і залишити на 5 хвилин.

Потім тісто поділити на 4 частини і кожну частину сформувати в джгут. Притрушити робочу поверхню борошном і кожен джгут нарізати на шматочки 1-1,5 см. Формувати лініві вареники можна за власним бажанням, можуть бути кружечки з віялькою всередині або палички. Варити в підсоленій воді. Коли лініві вареники спливуть, ще продовжуємо варити 4-5 хвилин.

Лініві вареники в духовці

Чули про такі? Бо я не чула, однак після мотиваційної кулінарної лекції Тетяни Козак також закачала рукави і напекла. Повірте: це дуже смачно! І якщо на Ко-

лодія до вас прийдуть гості, та ще й не сподівані (на ці свята їх буває зазвичай багато), такі варенички вас не те що виручать, а зроблять топ-кулінаркою. А чому б і ні?

Ось рецепт Тані Козак: лаваш — 3 шт., начинки (перша начинка: картопляне пюре, сир кисломолочний, яйце, сіль; друга начинка — сир кисломолочний, яйце, сіль).

Лаваш намастити начинкою, звернути рулетом, нарізати.

Форма в господині скляна. Викласти на різаний лаваш, зверху полити шкварками (як варіант Тетяна радить смалець з м'ясом (підчеревину пропустити через м'ясорубку, додати сіль і перець), або змаскати маслом).

Запікати в духовці при температурі 180 градусів 20 хвилин. Треба, щоб лаваш був лише злегка рум'яним, не пересушітися. Смакуйте зі сметаною.

Млинці і до млинців

Млинці на Масницю також готували наші господині, але з начинками — наші славні налиснички! Пані Тетяна розповість, як приготувати млинці з сиром з банановою поливкою, а до них — неймовірно смачний вишневий десерт.

Отож для десерту потрібно: 200 г вишень без кісточек, 100 мл вишневого соусу, пряник (50 г).

Вишня, сік вишневий, пряник подрібнити в блендері. Окремо збити кубики льоду на крижану крихту. У склянки насипати крижану крихту, заповніть вишневим сладжем і одразу подавайте до столу.

Для млинців: молоко — 2 стакани, мінеральна вода — стакан, 5 яєць, чайна ложка цукру, столова ложка олії, борошно і сіль. Замісити рідке тісто і залишити його на 30-40 хвилин для набухання клейковини (будуть тоненькі млинчики).

Начинка: м'ясо сире 500 г (перемолоти на фарш), 2 цибулини, сіль, перець, 2-3 столові ложки води у фарш.

Цибулю нарізати кубиками і обсмажити на сковороді, притушкувавши до золотистого колірну. До фаршу додати спеції та воду, вимішати. Сформувати млинці і обсмажити на олії з двох боків — по 2 хвилини на кожному.

Допікати в духовці при температурі 180 градусів 15 хвилин. «Обов'язково роблю кишеню з пергаменту, так млинці не втрачають своєї вологи», — уточнює господиня.

Отож смачної зустрічі весни! Весняного настрою на кулінаріо!

СПОРТ

Еліна Світоліна
українська тенісистка

УКРАЇНА МОЛОДА | 15
СЕРЕДА, 26 ЛЮТОГО 2020

«Не найкращий початок року, але я намагаюся щодня шукати для себе щось позитивне, не фокусуватися на поразках. Для мене вони стали несподіванками».

Григорій ХАТА

Після того як у 2015 році Тайсон Ф'юрі одним махом позбавив Володимира Кличка всіх його чемпіонських поясів, у житті британця розпочалася чорна смуга. Проваливши допінг-тест, він був змушений попрощатися з виграними титулами й, за словами його батька, опустився на самісіньке дно.

«Тайсон був практично в безнадійному стані. Я навіть думати не міг, що він коли-небудь повернеться. Він напивався до смерті, щоб утекти від реальності, і відрами її усякий не потріб. Але нам удалося змінити ситуацію», — заявив Джон Ф'юрі після тріумфу свого 31-річного сина в чемпіонському бою проти багаторічного володаря пояса WBC Деонтея Уайлдера.

Перегравши минулого уїкенду в Лас-Вегасі свого візів за всіма статтями, Ф'юрі перервав затяжне домінування американця, котрий упродовж п'ять років успішно захищав свій престижний трофей. Їхнє перше побачення, котре відбулося в грудні 2018 року, завершилося рідкісно для боксу нічиєю. Утім із другого підходу Тайсон, як влучно відзначив екс-чемпіон світу Леннокс Льюїс, розгадав загадку в особі Уайлдера.

«У будь-який момент Деонтея вас може нокаутувати. Тож ви повинні стрибнути на нього, втомити й затягнути його в глибокі води. Саме це й зробив Ф'юрі, завдяки такій тактиці він і здолав раніше непереможного Уайлдера», — Боб Арум — промоутер Тайсона — поділився секретом його успіху.

Від самого початку бою Ф'юрі зайніяв центр рингу — він наступав, тиснув і бив свого опонента. Жвавий і рухливий велетень (зростом 2 м 6 см), активно використовуючи дві свої «кувалди», буквально зби-

■ БОКС

Майстер головоломок

Британець Тайсон Ф'юрі знову став чемпіоном світу в супертяжкому дивізіоні

У матчі-реванші Тайсон Ф'юрі (праворуч) не залишив шансів Деонтею Уайлдеру на збереження чемпіонського пояса WBC.

Фото з сайта upian.net.

вав із ніг свого опонента. У третьому та п'ятому раундах після боксівих ударів Тайсона рефері в рингі відкривав рахунок американцеві, запитуючи, чи все в нього «добре». Ф'юрі ж бив суперника не тільки в голову. Успішно працював він і по корпусу. Паралельно з цим кремезний британець постійно в'язав суперника й періодично наважувався на нього всією своєю масою, за що одного разу рефері був змушений навіть зняти з нього очко.

Проте перевага Ф'юрі в бої-реванші була беззаперечною.

Він розбирав володаря чемпіонського пояса WBC на запчастини, а Уайлдер, утративши після першого нокдауна опору під ногами, хитався зі сторони в сторону. Після другого нокдауна стало зрозуміло, що дострокова перемога Ф'юрі — справа часу, хоча в другій половині дуелі дій суперників відчутно сповільнілися. Уайлдер усе ще сподіався на щасливий удар, однак досягти нічого не зміг.

У шостому раунді Ф'юрі навіть дозволив собі відвірте знущання над суперником, зли-

зивши під час чергового клінчу з його тіла краплю крові. За це Атлетична комісія штату Невада може оштрафувати епатажного британського боксера на фантастичну суму в 33 мільйони доларів США, відібраних у нього таким чином майже весь гонорар, який він отримав за два поєдинки з Уайлдером.

Утім факт залишається фактом. Змусивши в сьомому раунді секундантів Деонтея викинути білий рушник, Ф'юрі вдруге у своїй кар'єрі (слідом за Володимиром Кличком) скинув із трону багаторічного домінатора

супертяжкого дивізіону. Зауважимо, що до цього фіаско Уайлдер провів десять успішних захистів пояса WBC і не зазнав жодної поразки. Цікаво, що головною причиною свого фіаско темношкірій американець назвав 18-кілограмовий костюм «короля ночі», в якому він виходив на ринг. За його словами, цей наряд відібрав у нього забагато сил, через що вже в третьому раунді він перестав відчувасти свої ноги.

Ф'юрі ж після бою пояснив, що дуже швидко розілився на самого себе через те, що не зміг, як обіцяяв, здобути перемогу в другому раунді. «Тож мені нічого було приховувати. Я робив те, що я планував. Уайлдер казав, що в мене замість кулаків подушки. Що ж, непоганий результат для старця, котрий не вміє бити», — резюмував Тайсон.

Тепер у таборі новоспечено-го чемпіона очікують на пропозицію Уайлдера щодо бою-реваншу, можливість якого була прописана в контракті. Водночас команда володаря чемпіонських поясів за версіями WBO, WBA, IBF Ентоні Джоншуа вже виступила з пропозицією до Ф'юрі про об'єднавчий бій, запропонувавши боксерам космічний гонорар загальнюю сумою 77 мільйонів фунтів. При цьому батько Тайсона заявляє, що хоче, аби його син не відкладно завершив свою боксерську кар'єру. «Йому вже немає що доводити. Він усе вже сказав», — наголосив Джон Ф'юрі. ■

■ ТЕНІС

Неочікувані сюрпризи

За відсутності переможних турнірних здобутків у перших номерів українського жіночого тенісісу своє вагоме слово сказала 17-річна юніорка

Григорій ХАТА

На старті нового тенісного сезону українські тенісистки потішли своїх уболівальників успішним командним виступом у матчах Першої групи Євро-Африканської зони Кубка Федерації. Зовсім скоро жіноча збірна України в гостівому протистоянні з Японією спробує вибороти путівку до Другої світової групи КФ. Водночас здобутки лідерів вітчизняного жіночого тенісісу в індивідуальних турнірах цього року виглядають велими скромно. Особливо блідий вигляд має гра першої ракетки України Еліни Світоліної, від котрої постійно очікують переможних результатів. Проте на початку тижня прима українсько-го тенісісу програла свій третій поєдинок поспіль (Аманді Анісімовій із США — 3:6, 3:6), вилетівши вже після стартово-го матчу з рейтингового турніру WTA в Досі.

«Не найкращий початок року, але я намагаюся щодня шукати для себе щось позитивне, не фокусуватися на поразках. Для мене вони стали несподіванками. Я й сама здивована, що не можу

демонструвати свій кращий теніс, свою звичну гру», — зауважила Світоліна. Проблеми зі здобуттям рейтингових очок привели до того, що в табелі про ранги Жіночої тенісної асоціації в останні тижні Еліна постійно втрачала позиції й тепер посідає лише сьомий рядок протоколу.

Водночас друга ракетка України Да-яна Ястремська намагається закріпитися на раніше освоєніх позиціях у рейтнгу WTA. Після незначного ігрового спаду 19-річна одеситка знову почала підніматися вгору рейтнговими щаблями. На турнірі в Досі 25-ракетка планети успішно подолала стартовий раунд, перегравши бельгійку Фліпкенс — 6:2, 6:4, і в другому колі мала нагоду помірятися силами з несподіваною тріумфаторкою цьогорічного Відкритого чемпіонату Австралії — Софією Кенін зі США.

Так само на переможній хвилі нині опинилася й інша юна українська тенісистка — 17-річна Марта Костюк. Нещодавно в парі з Ястремською вона виграла для збірної України вирішальний поєдинок Кубка Федерації проти збірної Естонії. Днями ж талановита киян-

ка виграла свій третій у кар'єрі дорослий турнір, піднявши над головою головний трофей змагань у Каїрі. І нехай представницький статус цього турніру мав досить скромний рівень, за словами Костюк, здобутий на 60-«тисячниці» ITF трофей займе особливе місце в її серці.

Минулого тижня нагоду поповнила черговим кубком свій музей мав і другий номер чоловічого тенісу України Ілля Марченко. Змагаючись на «челенджері» в італійському Bergamo, украйнський дістався фіналу, де мав зустрітися з французом Енцо Коко. Проте через загрозу стрімкого поширення коронавірусу в Італії організатори вирішили відмовитися від проведення виришального поєдинку, чим неабияк засмутили нашого співвітчизника. «Можна ж було провести матч без глядачів. А так вийшло, що ми цілій тиждень присвятили боротьбі за 80 рейтнгових очок, натомість отримали (як фіналісти) лише 48 балів», — бідкався Марченко, паралельно закликавши Асоціацію тенісистів-професіоналів переглянути свій регламент на випадок подібних «форс-

Марта Костюк — зі своїм особливим трофеєм.

Фото з сайта sport.ua

мажорів». Хай там як, а в оновленому рейтнгу Ілля піднявся на 42 позиції й обійняв 211-ту сходинку рейтнгу ATP. При цьому перша ракетка українського чоловічого тенісісу — Сергій Стаковський — втратив 10 позицій і опустився на 161 рядок протоколу.

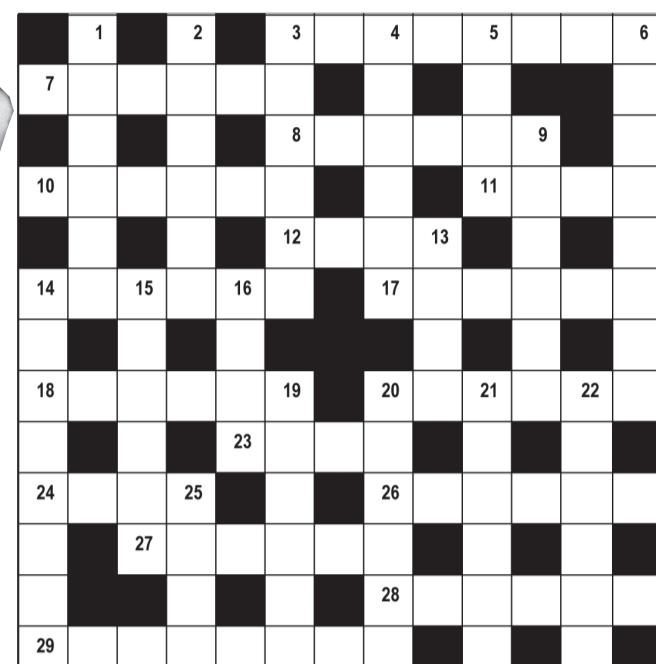
Читайте
в наступному
номері:

Водка, водяра чи оковита або ж горілка

Навіть у назві одного й того ж напою проявляється колосальна відмінність одного народу від іншого

16 | Україна Молода
СЕРЕДА, 26 ЛЮТОГО 2020

КАЛЕЙДОСКОП

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №22

По горизонталі:

3. Трагедія Софокла. 7. «Курбан...» — мусульманське свято жертвопринесення. 8. Лікар-фахівець із роботи сечовивідної системи. 10. Спонукальна причина до здійснення чогось. 11. «..., вихрять за вікнами, гуде, ..., а на душі — ні се, ні те» (пісня Тризубого Стаса). 12. Відомий давньогрецький раб-байкар. 14. Богиня, якій Паріс віддав яблуко розбрата. 15. Предмет, який дозволяє пряме волосся перетворити на кучері. 16. Велика група людей, зібрання. 19. Голубина пісня. 20. Руйнування поверхні під впливом зовнішніх чинників. 21. Один із головних богів, хазайн загробного світу в єгипетській міфології, бог відродження. 22. Тимчасове вододіння майном за відповідну плату. 25. Озеро-море, на берегах якого відбувається заслання Тарас Шевченка.

Кросворд №21 від 25 лютого

По вертикалі:

1. Французький дворянин, який убив Пушкіна на дуелі. 2. Курортне містечко в Карпатах. 3. Заговорена річ, яка має захисну дію, талісман. 4. Грекське слово, яке означає спосіб існування інострасці, його внутрішню природу; богословський термін. 5. Фольклорний герой романо-гер-

Хейлі Бібер.

самі по собі руйнують психічний стан будь-якої людини. Та й спогади про колишню неманема і вигулькнуть у їхніх взаєминах, що також не оздоровлює сімейний клімат (слід зауважити, колишня Джастін — Селена Гомес — також під владна таким самим депресивним станам).

Щоб народити здорового малюка, обом потенційним батькам потрібно мати відмінне здоров'я. Тож Хейлі працює над цим: вона розповіла ЗМІ, що Джастін завжди любив їсти шкідливі продукти, особливо фастфуд, тож вона поступово відчує його від цієї звички. А ще виявилося, що в Бібера алергія на продукти, що містять глутен, тож дружина виключила їх із його раціону. Тому, як кажуть, Джастін у надійних руках. ■

Так вважає Хейлі Бібер

Дара ГАВАРРА

Джастін Бібер та його дружина Хейлі постійно тримають у полі зору публіку, аби інтерес до їхніх персон не згасав. Пригадайте хоча б стрічання-розставання, коли Джастін то розходився з колишньою подругою Сelenою Гомес і йшов до Хейлі, то знову поновлював стосунки зі співачкою, аж поки минулого року не одружився-таки з моделькою Хейлі — племінницею відомого актора Алека Болдуїна. Амплітуда їхніх стосунків постійно зашкалювала, тож це не могло не відбитися як на фізичному, так і психічному здоров'ї співака. Про це нещодавно повідомляла світу його дружина, зінавшись, що вживає протизаплідні пігменти, адже поки її чоловік не врівноважить свій моральний стан, ні про яке потомство не може бути й мови.

Також Хейлі розповіла про депресивні стани свого чоловіка, напади паніки, вживання наркотичних речовин, які

Варка ВОНСОВИЧ

Про те, що в хокей грають справжні чоловіки, відомо всім. Але виявилося, що при цьому навіть не потрібно бути хокеїстом. Це яскраво довів своєю грою 42-річний водій, який вимушений був стати на ворота американської команди «Кароліна» під час матчу НХЛ у Торонто, адже два воротарі зазнали травм, а більше на заміну нікого не було. Девід Ейрс працює на машині, яка заливає лід на стадіоні, проте доля розпорядилася так, що він став героєм цього матчу — сім атак він чудово відбив і лише дві шайби пропустив. Тож у підсумку «Кароліна» перемог-

ла «Торонто Мейпл Ліфс» — 6:3.

По завершенні матчу команда зустріла свого героя бурхливими оплесками, адже надії виграти цю гру майже не було. Що цікаво, Ейрс до цього випадку ніколи не грав у хокей. Але тепер його «подвиг» увічнить на футбольках, які клуб вирішив запустити у про-

даж із прізвищем Девіда.

Переможену ж команду чекав «холодний душ» від тренера, який розніс у пух і пір'я гру своїх підопічних: «Якщо не зміните стиль гри, то нашим суперникам навіть воротар не потребен буде, що видно з проведеного матчу», — проріг головний тренер «Торонто» Шелдон Кіф. ■

Сильний «деморалізуючий» хід суперників

ла «Торонто Мейпл Ліфс» — 6:3.

По завершенні матчу команда зустріла свого героя бурхливими оплесками, адже надії виграти цю гру майже не було. Що цікаво, Ейрс до цього випадку ніколи не грав у хокей. Але тепер його «подвиг» увічнить на футбольках, які клуб вирішив запустити у про-

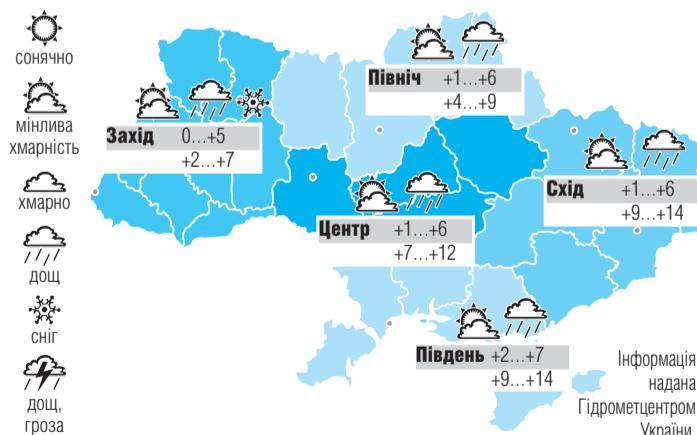
ПОГОДА

27 лютого за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, невеликий дощ із мокрим снігом. Вітер західний, 7-12 м/с. Температура вночі близько +2...+4, у день +4...+6.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, невеликий мокрий сніг і дощ. **Славське:** вночі 0...+2, у день +3...+5. **Яремче:** вночі 0...+2, у день +4...+6. **Міжгір'я:** вночі +1...+3, у день +3...+5. **Raxiv:** вночі +2...+4, у день +5...+7.

25 лютого висота снігового покриву становила: **Дрогобич** — немає, **Стрий** — немає, **Славське** — 2 см, **Плай** — 76 см, **Міжгір'я** — 1 см, **Raxiv** — немає, **Долина** — немає, **Iвано-Франківськ** — немає, **Яремче** — немає, **Коломия** — немає, **Пожежевська** — 33 см.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефони редакції: 044-361-62-61;

з мобільного: 094-926-32-61

Електронна пошта редакції:

ukr/moloda@ukr.net

Рекламне бюро:

reklama-umoloda@ukr.net

Відділ реалізації:

454-84-41

sale_umoloda@ukr.net

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kyiv.ua>

Відділи:

економіки — wagmer@ukr.net

культури, історії, суспільних проблем —

vsamchenko@i.ua

Україна Молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.09.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилення на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа».

«Фінансова експертіза», «Здоров'я та біль», «Це — працює!».

«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми».

«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння».

«Вітасмо», «Любов і الشا».

«Вітасмо», «Любов і الشا».

Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується
у видавництві:
«Преса України» — у Києві

Зам. ЗМ. 3009022

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 80

Верстка та виготовлення

«ФотоФорм» —

комп'ютерний центр

редакції «УМ».

Газета виходить

у п'ятницю — суботу (спільні номери)

Тираж 86734

1234567890